

LANGAS

— naujas Putino eilių rinkinys

Jonas Aistis

Vincas Mykolaitis - Putinas, be abejo, yra pats didžiausias gyvas lietuvis rašytojas. Jam tos garbės, manau, niekas negalėtų ir niekas nepavydėti. Žinoma, Lietuvoje dabar viešpatuoja kitoki rašto reikalavimai ir kitoki literatūros vertinimo dėsniai. Pačiose viršūnėse sėdi partijos patikimi stabai ir stabikai. Jie savaime yra aukščiau, bet kokios kategorijos. Ten, bro, sunkiai liežuvį beapsukęs žalias kaimo berniukas netik geba savo profesorų smerkti ir mokytį, bet taip pat ir savo nevalia ranka atlaidžiai jam tapšnoti per petį... Toli Putinui iki tarybinio parnaso papėdės!..

Priežastis labai paprasta, Putinas yra žmogaus, rašomo didžiaja raide, poetas. Žmogaus traginga būtis ir likiminė našta, jo aistros ir kančios, jo svajonės ir sielvartas, jo galios ir negalios, jo tikėjimas ir nusivylimas buvo ir liko Putino poetinės gaivalas ir sritis. Nors komunistas neigia biologinį žmogaus sielos ar būdo aiškinimą, bet Putinas, sakyčiau, yra to gyvas pavyzdys, ir jam visuomeninės temos niekad nevyko apvilkti natūraliu poetiniu drabužiu. Kas tuo netiki, tepalygina jaunystės patriotiką su duokle "gyvenamai epochai". Tai sakymas nenoriu jo pakaltinti nenuoširdumu, o tuo labiau ne- lojalumu. Visą laiką jam knietė visuomeniniai klausimai, bet ir visą laiką jam ta tema buvo sunkiai bejandama...

Pokario metais Putinas gausią duoklę atidavė taip vadinamam asmenybės (Stalino) kultui ir atliko visą eilę vertimų. Kūrybiškai atkuto tik taip vadinamojo "atlydžio" laikais: Sukilėliai, 1957; Būties valanda, 1963 ir Langas, 1966.

Du paskutinių Putino eilių rinkinių labai giminingu. Tų eilių pobūdį yra apibūdinęs pats autorius rinkinio "Būties valanda" aplanke šiais žodžiais:

"Jei skaitytojas norės pasekti mano poezijos lyrinio herojaus išgyvenimus, jų raidą, pasitebes kai kurį šio paskutiniojo laikotarpio temų, motyvų panašumą su jaunystės lyrika.

Gamtą, meilę, mirtis, būties prieštaravimus — štai pagrindinės temos, kurios įvairiais variantais kartojasi jaunystės ir

pastarųjų metų poezijoje. Tik dabar jos įgyja gilesnės prasmės, sutinkamai su amžiumi ir gyvenamąja epocha, pažymėta dideliais laimėjimais, progreso poslinkiais — tačiau ir tragišku nerimu dėl žmogaus likimo griaujamųjų jėgų akivaizdoje".

Ta įžanga ypač tinka paskutiniam Putino poezijos rinkiniui "Langas". Ir ne vien dėl to, kad šio rinkinio didesnė pusė eilučių sukurta prieš "Būties valandą" rinkinio pasirodymą, bet ypač dėl to, kad paskutinis rinkinys yra, sakyčiau, dar būdingesnis autoriaus paskutiniųjų metų poezijos apibūdinimui.

Aišku, poezijos esmė ir vertė glūdi ne temų pasirinkime, ne tų temų universalume ar platumo, o pačioje poezijoje, tai yra, su kokių jausmų tikrumu ir su kokia raiškumo galia pasirinktoji tema atlikta. Tuo atžvilgiu, manding "Langas" ar nebus gerokai gerojone pusėn pažengęs už "Būties valandą". Iš tikrųjų, turinio vieningumas, jausmo tikrumas, formos tobulumas, įvairumas ir raiškumas daro šią nedidelę knygėlę vieną iš gražiausių visoje Putino poezijoje.

Paskutiniu laiku baigia įsivertinti klaidinga pažiūra į komunistinių kraštų literatūrą. Reikia pridėti, kad ta pažiūra yra dar stipresnė ir gyvesnė tenai, kur ta literatūra gaminama. Turiu galvoje taip vadinamą pilietinę drasą, tai yra, kai rašytojas išdrįsta pasakyti karčią tiesą apie komunistinę tikrovę. Tuo būdu ta pilietinė drasa įgyja kažkokios magiškos vertės. Visi jos ieško, visi ją išpūstai vertina. Tačiau pilietinė drasa, jei ir yra žmogiška dorybė, tai esmėje ji nieko bendra neturi su literatūra ir nėra josios organiška sudėties dalis.

Esu tikras, kad ne vienas ieškos ir ras šiam rinkinyje Putino "pilietinės dramos", dėl to noriu pastebėti, kad Mykolaitis Putinas yra per didelis poetas, kad galėtų naudotis pigiais efektais...

Žinoma, yra aišku, kaip die-na, kad šis rinkinys Stalino, arba, kaip dabar tenai daugiau linkstama vadinti, asmenybės kulto laikais joki būdu būtų negalėjęs išvysti dienos šviesos. Tačiau ji reikia priimti, kaip atvirą ir nuoširdų poeto minčių, jausmų ir nuotaikų pasaulį:

O šiandien, vėl pakėlęs galvą, Aš taip meldžiausi: Būk palaimintas, Dieve (knygoje maža raide, J. A.). Kad skausmą man siunti. Juo troškulį ir alkį sotina Ir skaudulius pūluojančius išdegina

Teisingi ir tvirti. Bodlero temomis, I, 13-14 psl.

Iš šios ištraukėlės atrodytų, kad Putinas yra susitaikęs su savo likimu, kad skausme jis yra praragėjęs kažkokią didelę tiesą, bet tai yra tikrai akimirkos nušvitimas, o tikroji sielos (Nukelta į 2 psl.)

Georges Rouault — prancūzas (1871-1958), vienas didžiausių religinės minties dailininkų moderniaisiais laikais. Čia spausdinama viena jo litografijų, pavadinta: "Giedokite ryto giesmę, diena vėl grįžta".

LITUANISTINIS TURITAS ŠVEICARIJOJE

Nuostabus Šveicarijos kalnų grožis. Pirmą kartą mano akis juos regį ir žavisi. Nemažiau dailūs atrodo ir Šveicarijos miestai, kaip Zuerichas, Lozana, Lucerna ar Zeneva, išsistatę prie vaizdingų ežerų. Architektūriniai atžvilgiai stebina Berno miestą, kurio visi namai centre apsupti kolonadomis. Gali po jomis vaikščioti mėlynyliu, stebėdamas turtingas vitrinas ir, lietuvi lyjant, išlikti sausas.

Berne sutikau šaunų vyrą dr. Gerutį. Su juo mane supažindino Neringa Railaitė, atvykus automobiliu iš Paryžiaus. Tai nepaprastai simpatingas asmuo, turįs įgimtą humoro jausmą. Neringai vairuojant automobilį, jis parodė mums Berno apylinkių grožį. Gaila, kad mums pasiekus anglų pamėgtą Interlakeno miestelį, pradėjo lyti, ir Jungfrau (Mergelės) kalno viršūnė buvo sunkiai bežiūrima pro debesis.

Sugrįžom į Berno vakarę. Dr. Gerutis mus užkvietė pas save: N. Railaitę, R. Gimbutaitę ir mane. Paskutiniaisiais metais esu svečiavęs daugelio šviesių Amerikos lietuvių namuose ir matęs asmeniškai jų bibliotekas, bet niekur nesu regėjęs tiek daug sukaupia lituanistinų knygų turto, kaip dr. Geručio bute, kurio vienas didelis kam-

J. TININIS

barys kimšte prikimas lietuviškų retų knygų bei leidinių taip, kad pro lentynas sunku net bepraeiti, nekaltant jau apie rūšį, kurio dalis irgi užimta knygomis. Panašus knygų mylėtojas yra iš Latvijos kilęs vokiečių Bong, buvęs ar tebesąs Baltų draugijos pirmininkas Vokietijoje. Sakoma, kad jis gyvena rūsy, o knygas laikas savo bute. Tuo tarpu dr. Gerutis dar gyvena bute ir tik dalį knygų laiko rūsy, bet ir su juo gali atsitikti ta pati istorija kaip ir su tuo Bongu.

Dr. Geručio biblioteka ypač padidėjo tada, kai jis atpiko iš mirusio dr. J. Gabrio našlės biblioteką, susidedančią iš visoklausų nesutvarkytų raštų, brošiūrų, knygų, žurnalų, laikraščių. Jie vos sutilpo į aštuonis didelius maišus, kai ją reikėjo pergabenti į dr. Geručio butą. Ši biblioteka, nors ir perimta iš našlės, visai nesutvarkyta, bus ypač naudinga tiems, kurie rašys apie mūsų tautos kovą dėl nepriklausomybės — pradedant 1911 metais.

Tačiau bene vertingiausias šioje bibliotekoje dalykas yra dr. J. Gabrio atsiminimų rankraštis "Tautos sąjaujoje". Jį sudaro keturi stambūs tomai,

surašyti ranka, aprūpinti visokiausiais priedais bei papildymais. Autorius tap pat yra pridėjęs prie šio savo darbo lotynišką motto: Feci quod potui, faciant meliora potentes. (Dariau, ką galėjau, geriau tegu padaro tie, kurie yra pajėgesni.)

Dr. J. Gabrys buvo kontroversinė asmenybė, nevengianti ekscentriškumo, žerianti tiesą į akis, todėl ir jo atsiminimai turėtų būti labai įdomūs. Tik juos leidžiant, pirmiausia reikėtų, kad tvirta redaktoriaus ranka tinkamai juos paruoštų. O išleisti juos vertėtų. Gal Amerikoje ar kur kitur atsirastų jiems leidėjas?

Dr. Gerutis, kurio žmona Berne sėkmingai vadovauja išgarsėjusiam Helenos Rubinštein "Kosmetisches Institut", man papasakojo dar apie du šaunius Šveicarijos vyrus, susidomėjusius lietuvių kalba ir tauta. Pirmasis iš jų yra Jan Peter Locher (Bernas, Šveicarija), lyginamosios kalbotyros lektorius Neuchatel'o universitete. Šį rudįjį Berno universitete jis habilituojasi su lituanistine disertacija "Žodžio Tauta reikšmė baltų kalbose". Jis yra kilęs iš čekoslovakės motinos ir šveicaro tėvo (mokytojo). Vokėčiams okupavus čekoslovakiją, J. P. Locherio motina užtikto savo sudaro keturi stambūs tomai,

Kertinė Parastė

AR ESAM UŽSISKLENDE?

Pastaruoju metu pakistosis mums kultūrinio bendradarbiavimo temos vienas argumentų buvo ir tas, kad, girdi, atsisakius kultūrinio kontakto su okupuota tėvyne, bus pakentta visai lietuviškosios kultūros kūrybai ir šiaip ir anapus. Atseit, kone laisvojo pasaulio lietuviai yra geležinės uždangos mūrininkai.

Tikrovėje gi laisvojo pasaulio lietuvių kontaktas su pasaulikais tėvyneje nei realiaime gyvenime, nei dvasioje niekada ir nebuvo nutrauktas. Žmogus su žmogum visokiais būdais susižinojo ir susižino. Vieniems siuntiniai, kitiems knygos, tretiesiems gitarinė dovanėlė ar bent šiltas laiškas buvo ir yra jų ir mūsų žmogiskoji jungtis.

Tačiau viena yra kalbėtis su gyvu žmogumi, o kita su okupanto ir okupacine institucija, su šimtaprocentiniu pavergtojo pataikūnu, visasaugūnės partijos robotu. Ir kiek ypač kultūros sektoriuje žmogaus su žmogum ryšys yra gyvybingai svarbus, tiesiog kūrybinės pastangos apvaisinantis akstinas, tiek biurokratinis ir oficialus kontaktas per tironiškų valdžių institucijas visais atvejais kultūros raidoje buvo lygus nuliui.

Laisvojo pasaulio lietuviai rašytojai, menininkai, mokslininkai ir kultūrinė spauda visada buvo nuosirdžiai atviri viskam, kas tik kūrybingo ir vertingo atsiekiama pasilikusį tėvynėje. Kiek teko pastebėti, dauguma rašytojų čia turi išstas bibliotekas Lietuvoje išleistų grožinės literatūros knygų; įvairių sričių mūsų mokslininkai akliai seka savo kolegų pasiekimus rezultatus tėvyneje; mūsų muzikai ir menininkai taipgi iš ten susiieško apskiai plokštelių ir įvairių leidinių. Žodžiu, kiekviena dėsmonio verta kultūrinė naujiena tėvynėje tuoj pat tampa žinoma ir nuosirdžiai įvertinama "laisvajame pasaulyje", puikiai suprantant ten pavergtųjų situaciją ir galimybes, leidinių puslapius su džiaugsmu lietuviškuosius kūrybos grūdus atsiųsiant nuo ne vienu atveju ten privalomų mas-koliškų pelių.

O pasilikusieji ir naujai priaugusieji kultūrininkai tėvynėje ar turi bent kokią nuovoką, kas darosi laisvojo pasaulio lietuviškosios kūrybos sektoriuje? Juk visi žinom, koks spaudos draudimas egzistuoja. Ir tikrai anas pirmasis spaudos draudimas, kada vis dėlto mašais ir vežimais lietuviškoji knyga buvo gabenama iš Prūsų Lietuvon, buvo kur kas švelnesnis. Ar pereinę kas nors dabar su knygų ryšuliu per nuakėtą ir spygliuotomis vielomis išpintą geležinę uždangą? Normaliu keliu — paštu siunčiama knyga adresato Lietuvoje nepasiekia, dingdama be ženklo pakeliui. Tik rečiau atsitikimu per kažkokį neapsižiūrėjimą viena kita ir šiuo keliu prasiskverbia.

Laisvosios lietuviškosios knygos okupantas bijo už vis labiausiai. Kitaip, kam būtų ir tas šimtaprocentinis draudimas. Nemalonūs okupantui mūsų siuntiniai pažįstamiems bei giminiams, liudijantys jo ekonominio planavimo trūkumus. Bet tų gėrybinių siuntinių jis vis dėlto neuždraudė, nors ir apkrovė žvėriškais maitais. Knygai kitaip. Knygą okupantas žudo be pasigailėjimo, užpildamas plėšikiškai kiekvieną pakeliui į tėvynę. O šitai ir yra pats akivaizdžiausias liudijimas, koks baidus yra ginklas knyga kovoj už tautos nepriklausomybę ir kūrybos laisvę. Paradoksiškai kalbant, priešas ją įvertina. O mes patys? Klausimą kiekvienas pats sau atsakykime.

O vis dėlto ir šitokiose sąlygose tenykščiai lietuviai ir rašytojai, ir menininkai, ir muzikai žino ir seka, kas mūsų čia visuose kultūrinuose sektoriuose yra pasiekama. Tikime, kad ir jie nuosirdžiai džiaugiasi mūsų laimėjimais, kaip ir mes jų prasveržimais. Ir barbariškiausiai draudžiamos, mūsų rašytojų knygos neįtikėtiniausiais būdais vis dėlto patenka į tenykščių rašytojų rankas, darydamos jiems net vienokios ar kitokios įtakos.

Žinoma, juokingas yra toks okupanto įsakymu laisvųjų mūsų rašytojų kūrybos skelbimas Lietuvoje leidžiamam, bet niekieno ten nematomam "Tėvynės Balse". Mūsų rašytojų kūryba ne vienu atveju ten perspausdinama iš čia išleistų knygų, jų vardo net nurodant, norint sudaryti įspūdį, kad autoriai patys tuose propagandos puslapiuose bendradarbiauja.

Ir štai pačiu pastaruoju metu kiek kitokio pobūdžio ir visai naujas reiškinys: poezija skirtame šių metų leidinyje "Poezijos pavasaris" (išleista Vilniuje) yra atspausdinta ir Vytauto Mačernio laisvajame pasaulyje gerai žinomų 10 eilėraščių ir VI vizija, pridėdant prie jų ir beveik tripuslapinį poeto kūrybos vertinimą.

Be kita ko, ten apie Mačernio kūrybą sakoma: "Savo lyrikoje V. Mačernis ieškojo pagrindinių žmogiškos egzistencijos pradų, beveik neliesdamas tiesiogiai politinių ir visuomeninių klausimų, neretai priedamas savo vienatvėje pesimistinių išvadų, kurios liks svetimos tarybinio žmogaus pasaulėžiūrai". Čia šitą frazę svetimos laikome taipgi tikru komplimentu Mačernio kūrybai.

Vincui Krėvei reikėjo pirmą numirti, ir tik po to jis buvo leistas spausdinti ir Lietuvoje. Mačerniui reikėjo ir po mirties laukti net daugiau kaip 20 metų. O tai reikėtų laikyti taipgi komplimentu jo poezijos branduoliui.

Vėlgi literatūrai skirtame ir Vilniuje leidžiamame "Per- (Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Ar esam užsisklende?
- Naujas Putino eilių rinkinys.
- Lituanistinis turtas Šveicarijoje.
- Prof. Ignas Končius.
- Vlodo Slaito eilėraščiai.
- J. Savojo novelė "Lokys".
- Minnesoto universiteto "Atėvių archyvai".
- Apie XVIII amžiaus Lietuvos politikus.
- Lietuvių religinis kongresas ir koplyčios pašventinimas Washingtone.
- Bemokslis genijus.
- Smuikininkas ir dirigentas Antanas Raisis.
- Lietuviškai giedamų mišių konkursas.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Spygliai ir dygliai.

Kertinė paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

galės" žurnalo š. m. birželio mėn. numeryje skaitome lyg ir recenziją, lyg ir informaciją apie Birutės Pūkelevičiūtės "Aukso žąsies" filmą. Rodos, nieko tokio, kad faktas pranešamas skaitytojams. Tačiau reikia vis dėlto šypsotis, kai ten rašoma, jog Pūkelevičiūtė Chicagoje dirba siuvelykoje. Nenuvertiname, šitai pastebėjimai, siuvelykos darbo. Tik ko siekiama tokiu naiviu ir akiplėšišku melu?

Vėl tame pačiame "Pergalės" numeryje perspausdinama 12 Vlado Slaito eilėraščių iš paskutiniosios jo knygos "Širdies paguodai", pridant taipgi trumpą poeto gyvenimo kelio ir kūrybos aprašą. Eilėraščių atrenkant, matyt, norėta parodyti, kaip liūdna ir kaip sunku poetui gyventi be tėvynės. Religinį ir kitokių, jam ypač būdingų posmų, žinoma, sąmoningai vengta.

Visa tai turint prieš akis, išvados būtų tokios. Jeigu šitai daroma grynai lietuviška širdimi, norint supažindinti skaitytojus tegu ir su mažomis laisvosios mūsų kūrybos ištraukomis, tai džiaugiamės ir sveikiname. Tačiau, jeigu tai daroma okupanto įsaku, jam tikintis tuo suminkštinti mūsų kovoję už tautos ir kūrybos laisvę, tai atsakome to paties, Vlado Slaito dviem naujaisiais eilėraščių, spausdinamais šiandien čia mūsų laikraštyje.

k. br.

"Tekėki už mane, Eglele..." (Eglės, žaliųjų karalienės vitražo - triptiko pirmoji dalis. Žiūr. informaciją kultūrinėje šios dienos kronikoje).

Naujas Putino eilių rinkinys

(Atkelta iš 1 psl.)

būsena greičiausiai daug tiksliau atspindi sekančiame ketureilyje:

Sustoju saulėj popietinėj
Kaitros išgairinta širdim
Su karčiu liūdesiu krūtinėj,
Su juodo sielvarto mintim...

Saulėj popietinė, 22 psl.

Visa Putino poezija yra daugiausia mažiau apibūdintina jo "Tarp dviejų aušrų" rinkinyje tilpusiu eilių ciklu, pavadintu "Pesimizmo himnai". Tai, sakykime, nuolatinė poeto sielos būseną. Jos priežasčių jokių būdu nereikėtų ieškoti už poeto, o kaip tiksliai jame pačiame. Priežastys juoba sunku būtų spėti ar numatyti, nes atrodo, kad ir pačiam poetui dažnai jos būvė neaiškios, dėl to jų ieškojės jį supančioje aplinkoje, tačiau jo sieloje buvo įsimetusi kažkokios kietos neviltingos tradis, kuri jį persekioja visą gyvenimą.

Ir nežinau, kad visos mano dienos
Bus ta pati be vienos vienuma,
Kur mano siela, kaip nyki liepsnelė,
Klajos dangaus žvaigždėto laukdama.

Keliai ir kryželiai, 177 psl.

Pacituotas ketureilis, tilpęs "Tarp dviejų aušrų" rinkinyje, sukurtas prieš gerą keturiasdešimt metų, kai poetas, vos per trisdešimt metų persirites universiteto profesorius, visų mėgiamas ir gerbiamas, atrodė, vieno gulbės pieno testigo, o tačiau su tokiu giliu įsijautimu ir su tokiu intymiu netarpiškumu gieda savo sielvartą ir neviltį...

Šiandien Putino pesimizmas, sakykime, giedrėja. Tai nėra resignacija, o tik tiktai ranus ir romus skundas;

Ne mirti bijau, tik to kapo, Drėgno,

Salto,
Tamsaus,
Kuriamie jie mane susitarę
Buvo uždarę, —
Kur mano kančia
Ir jų džiaugsmas sutapo...

Kėliaus iš kapo, 31 psl.

Beje, šiame rinkinyje Putino mirtis yra konkreti ir reali žmogaus mirtis. Jis prieš ją nemaištauja, ir sutinka, kaip logišką žmogaus žemiškosios kelionės galą. Mirties akivaizdoje, aišku, visais gyvenimais, jo žiedai ir erškėčiai, stovi kaip gyvi poeto akyse. Ir toji rami melancholija, išsakyta tokiomis paprastais ir nuosirdžiais žodžiais, kurios štai jau dešimtmečiai Lietuvoje negirdėti. Iš ten, kur vyrauja partijos primestas valdiškas optimizmas, išgirsti gyvo žmogaus balsą yra ne tik tiktai reta, bet ir miela.

Rinkinys labai dailiai išleistas, o dailininko Vytauto Valiaus iliustracijos galėtų nustebinti ne vieną modernistą.

Maskvą sugrįžo į tėvynę. Kiek pailsėjęs, tais pačiais metais pradėjo eiti Dotnuvos Žemės ūkio technikum mokytis ir meteorologijos mokytojo pareigas. Iš 24 mokytojų I. Končius tik vienas turėjo 5-rių metų pedagoginį patyrimą. Tarybos posėdžiuose jo nuomonė būdavo labai respektuojama. I. Končius mokėjo sudominti mokinius tautotyros ir etnografijos mokslais. Įsteigė ir vadovavo būreliui, pasiūvusiam tirti gimtąjį kraštą. Jis pats vasaros atostogas praleisdavo, važinėdamas po kraštą. Tų kelionių išdava — išleista nuodugni studija, kartu su prof. V. Ruokiu paruosta — "Palangos kraštas". Be to, jie buvo paruosę spaudai smulkia Minijos upės aprašymą. Deja, šis veikalas liko tik rankraštyje, kuriuo ir šiuo metu pasinaudoti negalima.

1924 m. I. Končius buvo paskirtas Dotnuvos Žemės ūkio akademijos docentu. Šias pareigas ėjo iki 1926 m. 1926 m. buvo išrinktas Kauno universiteto Matematikos fakulteto docento pareigoms. Tais pačiais metais ir man teko išvykti iš Dotnuvos į Alytų. Nors mudviejų keliai skyrėsi, bet Lietuvos gamtos grožis dažnai mus nuvedavo kartu į Dūkijos kalnelius, miškelius, ežerus, ežerėlius, upes, upelius. I. Končius susizavėjo Dūkijos kraštu, dažnai jį apkalbydavo. Jį ypač domino kaimo moteriški pilnos skrynios namie austų drabužių, juostų, namų apyvokos daiktai, sodybų išdėstymas, sena namų architektūra ir jų išsaugojimo klausimas. I. Končius ragino mus, alytiškius, imtis darbo — steigti draugiją, kurios tikslas būtų tą turtą išsaugoti ateinančioms kartoms.

Kaune jo mėgiamam ir taip naudingam darbu susidarė palankesnės sąlygos ir didesnės galimybės savo kraštui pasitarnauti. Čia, be savo tiesioginių pareigų universitete, jis pasireiškė kaip muziejininkas — etnologas, zoologijos sodo ir orodovaujant, lietuvių grupę per

(Nukelta į 5 psl.)

Prof. Ignas Končius

ANTANAS RUKUZA

račių nuvyko į Palangą, kuri caro viešpatavimo laikais buvo priskirta prie Kuršo gubernijos. Palanga buvo laikoma kurortiniu miestu, todėl policijai vadovavo ne pristovas, bet policmeisteris. I. Končius kreipėsi į jį, "prisistatęs" studento uniformoje, kas policmeisterį iš karto jau nutiekė blogai. Sužinojęs, kad prašytojas yra atvykęs iš Kauno gubernijos, piktai atrėžė, jog leidimo neduosias ir neleisias čia drumsti ramų žmonių gyvenimą. Prie to dar pridūrė: "Juk tu esi studentas ir dar "žmudziak" ir net pagrasi-no suėmimu.

1913 m. Ignas Končius baigė Petrapilio universitetą ir, norėdamas dirbti savo krašte, kreipėsi su prašymu į Rygos švietimo apygardą tarnybai gauti. Prašymas buvo patenkintas ir, I. Končius buvo paskirtas matematikos mokytoju į Palangos gimnaziją. Pagal to laiko rusų valdininkijos papročius, naujas tarnautojas turėdavo padaryti oficialius vizitus vietinių valdžios įstaigų viršininkams. I. Končius nuvyko pas Palangos policmeisterį. Kai pasisakė atvykęs su vizitu, tas tuoj atpažino tą patį buvusį studentą, pasakė esąs užimtas ir, į vidų nepakvietęs, užtrenkė duris. Vėliau I. Končius iš savo šeimininkų sužinojo, kad tas policmeisteris pasakęs: "Šitas niekšas nei pusės metų čia Palangoje neišbus".

Netrukus I. Končiui Palangoje teko patirti ir kitą nemalonumą. Mokytojų taryba svarstė vieno lietuvių mokinio, nusižengusio prieš mokyklos drausmę, elgesio ir baumės reikalą. Jau nuo seniai čia mokytojų taryba ypatingai atsivėlėdavo į stačiatikių šventiko nusistatymus bei pageidavimus. Šventikas pasilė šį mokinį pašalinti iš gimnazijos. I. Končius pareiškė, kad tai būtų padaryta didelė moralinė skriauda šiam mokiniui, nes

prieš porą savaitių už tokį pat nusikaltimą mokiniui rusui — vieno valdininko sūnui tik elgesio pažymys sumažintas. Todėl I. Končius reikalavo ir šiuo atveju mokinį tik panašiai nubausti. Mokytojų taryba palaikė I. Končiaus pasiūlymą ir nusikalstusiam mokiniui tik elgesio pažymį sumažino. Nuo to laiko

Lituanistinis turtas šveicarijoje

(Atkelta iš 1 psl.)

kalbos laikraštį žinutę, kad lietuviai užjaučia čekoslovakus dėl šio vokiečių žygio. Apie tai ji vėliau papasakojo savo sūnui, kuris nuo to laiko ir ėmė domėtis Lietuva. Rezultatas — minėtoji disertacija. Jos autorius dar gana jaunas (apie 32 m.), išmokęs lietuvių ir daug kitų kalbų, naudingų lyginamosios kalbotyros studijoms. Apie metus laiko jis yra praleidęs Philadelphiajos universitete, studijuodamas lingvistiką pas profesorius A. Senną ir A. Salį. Bongas palaiko artimus ryšius ir su dr. Geručiu, kuris aprūpina jį lituanistine literatūra.

Antras didelis lietuvių draugas yra Edvardas Schapper (Brig'as, Wais kantonas). Tai uolus Pabaltijo tautų laisvės

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protėzinis
Aparatai: Protėziniai, Med. Laidai, Spec. pagalbos kopos (Arch Support) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 28, Ill.
Tel. PRospect 4-5044
Val. 9-4 ir 6-5, Seštadien. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadieniais 10-12 val. Trečia diena uždaryta. Ligonius priiman susitarus.
Ofiso telefonas: PR 4-5229
Rez. tel. WAlbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6444
Prima ligonius pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

DR. S. BIEZIS
CHIRURGAS
Valandos: kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 9 val.

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-ajos ir California
Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštadien. 2-4 val.
Trečiadien. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telefon. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penktadien. 1-5, trečiadien. susitarus.

DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv. 2-9 val., penktadien. 10 v. r. iki 9 v. vak. Seštadien. 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius prima pagal susitarimą.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR FMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą.

DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., W 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

gynėjas (kilme vokiečiai, dabar šveicarai), dalyvavęs suomių kare prieš rusus. Yra parašęs kelis romanus, kurių turinys mta iš Pabaltijo žmonių gyvenimo. Vienas iš tokių romanų vadinasi "Der tanzende Baer". Taip pat jis yra nepaprastai uolus katalikas (atsiverstęs iš protestantizmo). Turi gerą iškalbą ir savo paskaitose per šveicarijos radiją nuolat gina baltų tautų reikalus. Kaip paskaitininkas, jis turi šveicarijoje labai gerą vardą. Už šią veiklą Friburgo universitetas yra net suteikęs jam garbės daktaro laipsnį.

● 90 metų nuo dail. K. Skličiaus gimimo. Visi Vilniaus la. k. rašalai (lietuvių ir nelietuvių kalbomis leidžiami) lepos 27 d. plačiai paminėjo dailininką K. Skličių. Jo 90-tų gimimo metinių proga (mirus 1932 m.). Nors pastebėjo, kad K. Skličiui "socialinės ar visuomeninės problemos buvo tolimos" (su-prask, nebuvo artimas komunizmas), jį pagerbė, kaip išaugusį "realistinės rusų dailės tradicijų dirvoje" ir nuo "esminių realistinių dailės principų" nenukrypusį. (E.)

Dar kartą aš sakau, kad mokslinės studijos, atliekamos atvira mintimi, veda prie būtinio tikėjimo Dievu.
Edward Luther Kessel

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Seštadien. 12-3 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta. Atostogose iki rugpjūčio 21 d.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų rez. PROspect 8-9081
DR. JANNA JAKSEVIČIUS
J O K S A
GYDYTOJA IR CHIRURGE
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradien., ketvirtadien., penktadien. 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Seštadien. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; seštadien. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. r. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir seštadien. uždaryta.

Tel. Grovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
8058 So. Western Ave.
Chicago, Ill. 60620
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadien. ir seštadien. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS.
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penktadien. nuo 1-4 ir 6-9 v. pagal susitarimą.

Tel. Reliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: pirm., antradien., ketvirtadien. ir penktadien. 12-4 v. p. p. 6-8 v. vak. Seštadien. 12-4 val. trečiadien. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienius. Seštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KŪDICIŲ IR VAIKU LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradien., ketvirtadien. ir penktadien. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadien. nuo 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Seštadien. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1165
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEMlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773 Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., antr., ketv. 5-8 val., antradien. ir penktadien. 1-4 v. p. Priiminėja tik susitarus.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. vak. Seštadien. 9 v. r. — 2 v. p. p.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Tel. ofiso: PULLman 5-6766
Namų: BEVERly 8-3946
Pirm., antradien., ketv. 6-8 v. v.; seštadien. 1-3 v. p. p. Kitomis dienomis uždaryta.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7091
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 v. p. p. Iškrypus trečiadieni

Telef. 423-2660
DR. E. RINGUS
RONTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val: pirm., antradien., ketvirtadien. ir penktadien. 9 v. r. iki 9 v. v. Trečiadien. 8 v. r. iki 8 v. v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINES LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais šv. Kryžiaus ligoninę
Val: Pirm., antr., ketv., penktadien. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštadien. nuo 2-4 v. p. p. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2280

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir prietaisus, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
Val: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien. Trečiadieniais uždaryta. Seštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. p. p.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLIES IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val: antradien. nuo 2-5 popiet. ketvirtadien. nuo 6-8 vak.
Ofiso telefon. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6736

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4110
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm., antr., ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr., ketv. ir penktadien. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2450 West 71 Street, telefonas 925-8286
Reza. tel. WA 5-3099
Valandos: 10-12 v. r. 7-8 v. vak. Seštadien. 10-12 v. r. ryte.
Kitas ofisas: 4844 South Ashland Ave., tel. CL 4-2898
Valandos: 2-5 v. popiet kasdien. Seštadieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2662 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val: Pirm., antr., trečiadien. ir penktadien. 2 iki 4 ir nuo 6 iki 9 v. v. Seštadien. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus.
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. v. Trečiadien. uždaryta.

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Seštadieniais 1 iki 4 val.
Pirmadien. antradien. uždaryta.

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 S. Albany Ave.
Val: pirm., antradien., ketv. 6-8 v. vak.; penktadien. ir seštadien. 2-4 popiet. Kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadien. uždaryta. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val: pirmadien., antradien., penktadien. 1-4 ir 6-8 v. v.; ketvirtadien. 5-8 v. v. Seštadien. 10-2 v.

MINNESOTOS UNIVERSITETO "ATEIVIŲ ARCHYVAI"

Veiklos pranešimas ir programos apžvalga

Minnesotos universitetas yra neseniai įsteigęs tarptautinį centrą rinkti ir saugoti ateivių iš Kanados ir iš rytinės bei pietinės Europos istoriniams dokumentams. Mintis tokį centrą steigti kilo, kai istorijos profesorius Timothy L. Smith, Clarke A. Chambers ir Herman A. Berman, tyrinėdami Minnesotos geležies kasyklų miestelius, patyrė, kad jokia JAV-ių universitetų biblioteka sistemingai nerinko ir nesaugo šių grupių leidimų, pamfletų, periodinių leidinių bei rankraštinių dokumentų. Svarbūs privatus rinkiniai yra neseniai dingę nežinia kur, arba buvo išblaškyti ir dalimis nusiųsti Europon. Mokslininkai norį studijuoti svarbių slavų tautybių: lenkų, čekų, slovākų, rusų, ukrainiečių, slovenų, serbų, kroatų, bulgarų ir juodkalniečių — taip pat ir italų, graikų, rumunų, suomių, vengrų, albanų, lietuvių, latvių, sių, turkų, armėnų ir Transilvanijos vokiečių nuėitą kelią JAV-se, vargsta dėl stokos tinkamų šios srities istorijos šaltinių.

Profesorius Smith, kuris buvo Ateivių archyvų komiteto pirmininkas nuo pat jo pradžios iki 1966 m. sausio mėn., pirmiausia įsigijo plačios apimties slovenistikos rinkinį, kuris 1964 m. geg. mėn. jau buvo atvirai prieinamas moksliniam naudojimui. Jame yra jugoslavų socialistų federacijos archyvai, Ivano Moleko korespondencija ir biblioteka, platus rinkinys Romos katalikų slovenų leidinių ir pilni komplektai almanachų bei periodinių spaudinių. P. Marija Molek, archyvų kuratorė nuo 1964 m. sausio mėn. šį rinkinį suorganizavo ir tą vasarą vyko drauge su prof. Smithu į Jugoslaviją rinkti panašios medžiagos. To išdava buvo: prof. Smithui pavyko perkelti į Minnesotos universitetą penkis stambius kroatų pamfletų ir rankraščių bibliotekas ir vieną serbų. Tuo tarpu kiti nariai Ateivių archyvų komiteto, kuriame yra 8 universiteto istorijos fakulteto istorikai, kartu su bibliotekos ir slavų bei rytinės Europos kalbų skyrių atstovais ėmėsi medžioti kitų tautybių ateivių istorinę medžiagą. 1965 m. birž. mėn. dr. Edward B. Stanford, universiteto bibliotekų direktorius, tvarkė su prof. Aleksandru Granofskiū šio pastarojo padovanotą didžiulį ukrainiečių rankraščių ir leidinių rinkinį. 1964 m. vasarą prof.

Theofanis Stavrou, apvažinęs Graikijos bibliotekas, pradėjo JAV-se ieškoti graikų ateivių liečiančios medžiagos, talkininkaujant, be daugelio atskirų asmenų, š. ir P. Amerikos graikų ortodoksų diecezijai. Prof. Albertas Tezla praleido 1965 m. vasarą Vengrijoje, tardamasis dėl mikrofilmavimo plačios tenyktės rankraščių kartotekos. Kitais metais jis lankys vengrų kolinį centrą JAV-se ir Kanadoje. Prof. Williamui Schmalstiegui buvo prisiūsta stamboki įnašai iš daugelio lietuvių grupių, prieš jam išvykstant iš universiteto į kitą postą. Ne per seniai prof. Benjamin Uroff praleido savaitę Kalifornijoje, supažindindamas su šiuo užmoju rusų para-pijų bei organizacijų vadus; gi prof. William Wright lankė slovākų ir čekų organizacijų vadovus Pittsburghe ir kitur. 1965 m. rugp. mėn. ponio Molek grįžo į Europą ieškoti italų-amerikiečių rankraščių, ypatingai liečiančių italų Romos katalikų parapijas Amerikoje. Šiuo metu profesorius Smith ir Stavrou bando surasti ir padaryti prieinamus įvairių rytų ortodoksų bažnyčių Š. Amerikoje rankraščių archyvus, įskaitant rusų, rumunų, graikų, serbų, ukrainiečių, albanų, bulgarų ir sių sektas.

Trys kituose universitetuose dėstą istorikai tarnauja archyvų centrui kaip bendradarbiai ir patarėjai. Illinois universiteto prof. Rudolph Vecoli yra ieškojęs italų darbo problemas ir jų radikalus liečiančios medžiagos N. Anglijoje ir Atlanto pakraščio vidurinėse valstijose. Kansas'o valstybinio universiteto prof. Victor Green glaudžiai bendradarbiauja su prof. Smithu lenkų ir lietuvių organizacijų šaltinių tyrime. Connecticuto

universiteto prof. William Hoglund rūpinasi gauti suomių laikraščių kolekciją.

Du archyvarai dirba visą laiką, organizuodami iš visur plaukiančius rinkinius. Kitais metais teks jų samdytis bent kuram laikui ir daugiau Louis W. ir Maud Hill fundacijos subsidijos dėka. Amerikos ir Kanados ateivių laikraščiai sudaro ypatingą problemą, nes daug senesniųjų komplektų jau virsta dul-kėmis. Kai tik šiam tikslui bus suteikta pakankamai lėšų, šių komplektų svarbiausi ir seniausi, ypač kurių nėra jokioje mokslineje bibliotekoje, bus mikrofilmuojami.

Rinkimas, organizavimas ir nuolatinis administravimas šio mokslineio naudojimosi tomis įvairiomis kolekcijomis nepaprastai daug kainuoja. Dėl to buvo nusitarta visai nepirkti jokių dokumentų. Be to, mikrofilmavimo pajamos teskiriamos laikraštinei dokumentacijai, išskyrus retus atsitikimus, kada jiems ir pajamos yra specifiskai paauktos. Tačiau universitetas padengia visas aukotojų pakavimo ir siuntimo išlaidas, kartais net pasiūsdamas ir savo atstovą pagelbėti medžiagai atrinkti, supakuoti ir išsiųsti. Visų atskirų kalbų dokumentai ir spaudiniai yra laikomi atskirai. Nė viena grupė ar partija nebus ignoruojama. Atsiradus spaudinio dublikatui, juo bus naudojamas praturtinti universiteto archyvą mainais su kitomis JAV-ių ir Europos mokslineimis įstaigomis.

Kur gerai veikia kitos panašios bibliotekos ir nevaržomai leidžiama naudotis jų turima medžiaga, archyvas siekia ne konkurencijos, bet savitarpės pagalbos. Kooperatyvinis santy-

"Ir aštriais dalgiais broliai užkapojo Eglės vyrą..." (Vitražo-triptiko trečioji dalis. Plačiau kultūrinėje kronikoje).

Uldas Šlaitas

MANO TAUTA

(Mano brangiai tėvynei Lietuvai, kuri šiuo metu laikinai neša rusiškojo pseudokomunistinio imperializmo jungą)

Šiuo metu, kai mano tauta yra suspaudimo pavojuose, nedera niekam rašyti meilės eilėraščių. Reikia akms ir švino. Arba eilėraščių, kurie trenkia kaip švinas. Reikia rašyti taip, kad kiekvienas eilėrašties būtų tolygus akmeniu, priešui daužyti — tam amžinam mūsų priešiui, kurio didžiulės voros žengia kovos rikiuotėje Azijos stepėmis. O mano miela, neriekia nusiminimo ir ašarų. Kraujai ir dūmai tavo kartus ašotėlis vandenio vietoje. Kirčiai ir arklio kanopos paglostymo vietoje. Bet amžinai tu keliesi gyventi iš naujo tartum žolė, kurią sūkia pavasario vėjai.

kiavimas, jau užmegztas su 6-trūksta metų laikraščiu bei periomis Europos įstaigomis ir su dinės spaudos komplektų ieškojime. Zygiai jau yra dabar daromi įsteigti universiteto Imigracijos studijų centrą, kurio uždavinys bus organizuoti ir skatinti rytų ir pietų Europos migracijos istorijos mokslinį tyrinėjimą. Iš universiteto Imigracijos stu-

dijų centras telktų istorijos, sociologijos, demografijos, kalbų ir meno bei literatūros studentus. Jis galėtų pasikliauti universiteto plečiama slavų ir rytų Europos kalbų studijų programa. Centras ieškotų paramos magistrantų bei doktorantų tyrinėjimams, lygiai kaip vizituojančių mokslininkų, norinčių dirbti Ateivių archyvų kolekci-jose. Jis taipgi ragintų Minnesotos universiteto bei kitų Š. Amerikos įstaigų fakultetų narius, magistrantus ir doktorantus tyrinėti Europos bibliotekose emigraciją ir JAV-es liečiančią medžiagą. Centras ieškos jiems ir finansinės paramos.

Jau daugelis pionierių emigrantų iš rytų ir pietų Europos yra pasiekę gilią senatvę. Jie pas save turi dar daug medžiagos, nušviečiančios jų tautinių grupių kultūrinę, visuomeninę, religinę bei politinę istoriją Naujajame pasaulyje. Jie

net buvo įsteigę bibliotekų ir tautinių muziejų, kurie tačiau dėl besikeičiančių sąlygų ir pajamų stokos nepajėgė išsilaikyti iki šių dienų. Dabar yra pavyojaus, kad šie svarbūs šaltiniai gali kur nusimesti, ar tiesiog būti išmesti, o gal tik praprasčiausiai gali būti suversti kur palėpėse ir dėžėse gulėti tol, kol jų reikšmingumas bus visai užmirštas.

Minnesotos Ateivių archyvų komitetas kviečia visus šitokios medžiagos turinčius asmenis tie siog ją paaukti šiam tarptautinės bibliotekos centrui. Čia kaip tik esą tinkamos patalpos su prityrusiu štabu, mokačinių įvairių kalbų ir įgudusių istorinius dokumentus moksliškai saugoti, kataloguoti ir administruoti. Be to, universitetas yra valstybinis, kuriame įstatymu draudžiama bet kokia diskriminacija. Jo resursai yra lygiai

(Nukelta į 4 psl.)

"Iškėlė Žilvinas šaunią vestuvių puotą gintariniuose rūmuose" (Vitražo-triptiko antroji dalis. Žūr. kultūrinėje kronikoje).

LOKYS

J. Savasis

Gatvėje, kurioje gyvenau, yra visa eilė didelių namų ir kiekvienas jų turi sargą. Jis paprastai su šeima gyvena namo rūsyje, kurio langai išena tiesiog į gatvės šaligatvį. Sargo pareigos valty šaligatvį, įėjimą, laiptus, pataisyti, kas reikia, patarnauti namo gyventojams. Tokie namai yra kokios nors bendrovės nuosavybė, tad šeimininko juose nėra, ir kada ko reikia, visi šaukiasi sargo, nuolat juo nepatenkinti, nuolat jį bardami, kad apsilėidęs, kad nežūtų tvarkos, kad neprisišaukiamas. Nepavydėtinas tokių sargų gyvenimas, o ir atlyginimas yra kuklus. Vos vos gali pragyventi, o apie bet kokias santaupas ateičiai nėra ko nė galvoti.

Dažnai vaikščiodamas savo gatvę, pažįstu juos visus. Kartais užkalbinu, pasikalbame, o jų kalbų nuolatinė tema — karti sargo duona. Kartą pastebėjau, kad namas Nr. 13 turi naują sargą. Dar jaunas, nedidelis, juodais garbinuotais plaukais, po nosimi mažą juodą ūselį. Tuojau pažinau, kad tai neapolietis, atvykęs čia lengvesnės duonos ieškoti. Susipažinome. Neapolyje dar blogiau. Darbo nėra, o gyventi reikia. Vadinasi Dženaro (Januaris) — Neapolio miesto šventasis patronas). Turis žmoną, vardu Karmeliną, kuri skalbianti namų gyventojų baltinius ir taip papildanti kuklų šeimos biudžetą. Tačiau neatrodė, kad ir čia Dženaro būtų pa-

tenkintas: svetimas, nepažįstamas miestas, neturįs pažįstamų, pasiilgęs gimtojo Neapolio, jo skambių, jausmingų dainų, draugų. Todėl visai nebuvo staigmena, kai po kiek laiko pastebėjau, jog prie namo Nr. 13 Dženaro jau nėra. Pamaniau: neištverė ir grįžo į gimtąjį Neapolį.

Vasarą dideliame Italijos mieste karščiai yra nepakeliami. Kas tik gali, skuba išvažiuoti vasaros mėnesiais į pajūrį, į kalnus. Nutariau ir aš vykti Italijos šiaurėn, į Alpių kalnus, kur oras vėsus, tyras, kur galima ne tik pailsėti, bet ir ramiai padirbėti, ką nors parašyti, pasiskaityti. Susiradęs žemėlapyje nedidelį kalnų miestelį, pasiryžau ten praleisti karštąją vasarą.

Visą naktį važiuavęs traukiniu, kuriame nebuvo vagono-restorano, likau be vakarienės. Ryto 5 val. išlipau nedidelėje stotelėje, dar tolokai nuo mano pasirinkto miestelio. Tokiam užkampyje nei taksi, nei vežikų nėra, todėl pėsčias patraukiau vienintelę gatvę, vedančią į miestelio centrą. Rytą migla, lyg kokia marška, dengė viską aplinkui, ir todėl matėsi tik dalis kelio, kuriuo žygiavau. Nuotaika buvo nekokia: buvau alkanas, nemigęs, o čia dar toji migla. Įėjus į miestelį — nė gyvos dvasios. Dar visi miega, nes čia gyventojai ir vasarotojai neturi kur skubėti.

Man besidairant kokio viešbučio ar pensio, staiga iš miglos, kelių žingsnių atstume išniro, žinote kas? — lokys. Tikras Alpių miškų rudasis lokys. Jų Alpių kalnų miškuose dar yra ir kartais jie nusileidžia į gyvenamas vietas. Nebuvo jokios abejonės — tikras lokys. Ejo tiesiai į mane ant paskutinių kojų ta linguojančia ir svyruojančia eiseną, kada atrodo, jog jis stovi ne ant tvirtos žemės, o ant audroje svyruojančio laivo.

Dar man baisiau pasidarė, kai pastebėjau, kad lokys neturi nei antkaklio, nei rėtelio, nei antsnukio. Reikia ne iš cirko, ne iš namų, o tiesiai nusileidęs iš kalnų. Instinktyviai apsidairiau, kur reikia bėgti. Bet užpakalyje buvo tuščia gatvė, šonuose namai, visur uždarytos durys ir užrakinti vartai. Dešinėje buvo maža siaura gatvelė, kuri veda į gretimą kalną. Jei ją pasileisčiau bėgti, lokys mane pavytų savo karalystėje. Kairėje pusėje yra maža akla aikštelė, tikri spastai. O priekyje lokys.

Sakoma, kad mirties akivaizdoje žmogaus vaizduotė ir atmintis ima nepaprastai veikti. Dabar patyriau, kad tai tiesa. Prieš mano akis pasirodė kažkada viename savaitraštyje pirmame puslapyje spausdinti baisūs vaizdai žmogaus kovos su visokiais gyviais: piemenaitė, kovojanti su baisiu kalnų ereliu, norinčiu pagrobtį ėriuką, žvejo kova su rykliais, medžiotojas, mirštas lokio glėbyje... Visa tai prabėgo, kaip kaleidoskopas, o iš kitos pusės sekė viena mintis po kitos, kaip apsiginti nuo lokio. Esu girdėjęs, kad lokiai biją ugnies. Griebiausi už kišenių, ieškodamas degtukų. Būčiau uždegęs visą dėžutę ir metęs į lokį — gal būtų pabūgęs, bet degtukų nebuvo. Kad nors gerą peilį turėčiau. Bet kišeniųje buvo tik mažutis peiliukas nagams krapštyti. Su tokiu nieko nepradėsi.

Buvau kitados skaitęs, ar iš tėvo girdėjęs, kaip kelevjų užpuolęs lokys. Keleivis krietės ant žemės ir apsimitęs negyvu. Lokys jį pauostęs, pauostęs ir nuėjęs savo keliu. Taikščiausi jau gulti prie namo sienos, kai lokys, jau visai priartėjęs, ėmė keistai elgtis: pradėjo ploti savo letenomis (girdėjosi tik nagų barskėjimas), pradėjo į taktą šokti,

linguoti galvą, tarsi būtų sutikęs savo tramdytoją ar mokytoją. Lengviau atsidusau, o tuo tarpu įvyko neįtikėtina scena: lokys nusisėmė galvą ir pasikišo po pažastimi, kaip daro fechtuotojai, kai baigia lavąbas. Vietoj lokio snukio pasirodė žmogaus veidas, kažkur matytas, su juodais ūsiukais panosėję, ir stipriai neapolietišku akcentu prabilo: "Argi jau manęs nepažįsti? Esu Dženaro, sargas Nr. 13 tavo gatvėje". Tai pasakęs, pasidėjo lokio galvą ant šaligatvio ir priėjęs stipriai mane apkabino. Prieš kelias minutes, pamaniau sau, lokio apkabinimas būtų tikriausiai sulaužęs man šonkaulius.

Staigmena ir ką tik buvusi baimė lyg atėmė man žadą. Nieko netardamas, ėmiau valyti lokio kailio plaukus, likusius ant mano švarko. Pagaliau, atsipeikėjęs, ėmiau plūsti: "Jei jau iš tikrųjų esi Dženaro, sargas namo Nr. 13, tai koks biesas čia tave atnešė gaudinti žmones paryčiais, kada visur migla. Menki čia juokai, juk galėjau iš baimės gauti širdies smūgį."

O Dženaro man aiškino: "Aš žmones negaudinu, o tik linksminu. Atvykau į šią vasarietę vaidinti lokį. Už tai man moka gerus pinigus, žmonės su manim būtinai nusifotografuoja, vaikai pajodinėja ant mano nugaros. Žinai, laikai dabar sunkūs, Neapolyje darbo nėra

"Bet galėjai man tuojau pasisakyti, kad esi ne lokys, o Dženaro, sargas namo Nr. 13, kam taip ilgai mane gaudinai?"

"Gi aš jau iš tolo ėmiau šokinėti, rankomis ploti. Argi nepastebėjai? Lokiai, jei nori pulti, tokių išdaigų nedaro".

Ir Dženaro vėl iškilmingai užsidėjo lokio galvą ir pradėjo aplink mane šokinėti. Tuo tarpu pradėjo atidarinėti krautuves, pasirodė

sen ten gyvi žmonės. Mano ūpas pasitaisė. Jaučiausi lyg išėjęs iš kino, kur teko matyti baisus filmas, bet su linksma pabaiga. Šis toks nepaprastas įvykis su tokia komiška pabaiga man atrodė geriausia įžanga į mano atostogas.

Įėjome su "lokiu" į kavinę. Dženaro norėjo būtinai man užfundyti ir, pasikėlęs lokio kailį, ėmė ieškoti smulkių kelnų kišenėse, bet tas ieškojimas baigėsi neapolietiškais keiksmiais: "Tas velnio vaikas, šuns snukis, kiaušės kumpis pelenuotas, idiotas patentuotas vėl mane apvogė". Kai aš nustebejęs jį žiūrėjau, nieko nesuprasdamas, ėmė aiškinti: "Tai mano pusbrolis, nors jis uždriba daugiau už mane. Jis vaidina kalnų ožį. Tačiau jam nepavydžiū, nes jo amatas daug sunkesnis už manąjį. Jis turi nešioti tuos baisius ožio ragus ir visada vaikščioti keturpėdėmis, kai tuo tarpu aš dažniausiai einu tik ant paskutinių kojų, nebent kai vaikus reikia ant nugaros pajodinti. Vakar čia buvo vieno ambasadoriaus vaikai ir kankino mane kone tris valandas. Buvau jau visai nusibaigęs, bet tuo tarpu atėjo mano žmona mane pavaduoti".

"Kaip tai žmona? Argi ir ji čionai?"

"O kaipgi? Ir Karmelina čionai. Ji vaidina lokienę. Jos darbas truputį lengvesnis, kailis šviesesnis ir švelnesnis. Juk žinai, kad rudųjų lokių patelės yra šviesesnės spalvos. Aš tuos dalykus gerai išstudijavau".

"Pereitą savaitę čia atvyko Šveicarijos gyvulių profesorius, didelė asmenybė, ir baisiai susijaudino, nes jis yra dar ir gyvulių globos pirmininkas visoje Šveicarijoje. Iš karto apsišvėrė, o paskui, kad suriks: "Kas tai matė taip kankinti lokius! Pranešiu policijai! Bet kai jam paaiškino, kad mes esame

(Nukelta į 4 psl.)

Apie XVIII amžiaus Lietuvos politikus

Kadangi kultūra yra organizacijos tautos kūrybingumo išsivystymas, tikras kultūrininkas privalo susipažinti ir su savo tautos praeitimi, kad galėtų pagauti tautinio geniališko rados kryptį bei patirtį. Vadinasi, kas pakerta gyvą ir sąmoningą ryšį su tautos istorija, tas vargu ar gali atnešti savo amžiną įnašą į tautos lobyną. Deja, kai kurie mūsų šios dienos darbuotojai visiškai tai ignoruoja. Tokiems gresia pavojus, jog jų pastangos bus tik momento žibtelėjimai, užgesę be pėdsakų.

Sitai reikia rašyti po to, kai dramaturgas Anatolijus Kairys "Draugo" kultūrininkui prideda klausę: "Gal Jūs galite paminti nors vieną Kristijoną Donelaičio eros politinį veikėją? Negalite. Bet Kristijoną Donelaitį prisimenam." (Zr. Draugas, 1966.VII.16. "Atviras laiškas dr. Algirdui Budreckiui").

Toks teigimas perdėm drąsus, nes rodo tautos praeities žinojimo stoką. Nenorima čia šaipytis iš tokio pareiškimo, tačiau tiesos dėlei reikia atitaisyti klaidą.

Nejaugi mūsų kultūra tokia skurdi, kad 18-tajame šimtmečiu teturėjom tik Donelaitį, nejaugi mūsų žinojimas iki tokio laipsnio išblunko, kad nepripažintume nieko daugiau iš anuometinių veikėjų, kurie darė įtakos ir visos tautos istorijai? Tiesą pasakius, 18-tasis šimtmetis Lietuvoje buvo gana niūrus. Pirmosios amžiaus pusės nuosmūkis privedė Lietuvą prie padalinimų ir žlugimo. Tačiau ir tame amžiuje, kada diduomenės dauguma savivalavo, buvo ir šviesių asmenybių. Buvo politikų, pagautų švietimo gėdynės dvasios, kurie paliko savo įnašą tiek Lietuvos visuomeniniam, tiek kultūriniam gyvenimui. Jiems buvo visai svetima mintis, jog kultūra yra prieštaraujanti politikai. Tad vertėtų šių dienų veikėjams bent pažvelgti į žymesnius anos Donelaičio eros politikus.

Kazimieras Povilas Sapiega (1637-1720 m.) buvo vienas iš galingiausių didikų visoje Lietuvos istorijoje. Amžininkų nuomone, Sapiega siekė nutraukti Lietuvos - Lenkijos uniiją. Jis buvo gerai išsilavinęs, ypač karyboje. Savo karjerą pradėjo kaip DLK-jos pažiūrininkas, nuo 1663 m. iki 1670 m. buvo Polocko vaivada, 1671 m. Zamaičių seniūnas, 1676 m. tapo lauko etmonu, pagaliau nuo 1682 m. buvo didžiojo Lietuvos etmonu ir Vilniaus vaivada, tuo būdu tapdamas lyg nevainikuotu Lietuvos karaliumi. Sapiega turėjo savo įtaką bajorų, pagal savo norą tvarkė krašto seimelius ir tribunolus. Kazimieras Sapiega, kurį Sruoga įamžino tuo paties vardo dramoje, buvo veiklus vyras, audringas politikas ir karys. Bet jis taip pat labai vertino meną. Iš Romos atsikvietė Vilniui dailininką Delbene (1690 m.) savo Antakalnio rūmus papuošti freskomis. Būdamas dideliu bibliofilu, jis paliko eilę spausdintų raštų. Sapiega 60 metų gynė Lietuvos interesus ir kaip senatorius 45 metus sielėsi įsi valstybės reikalais.

Po jo įtakingiausias politikas buvo Fridrikas Mykolas Čartoriskis (1695-1775 m.), paveldimos monarchijos ir tvirtos valdžios reikalavusios partijos kūrėjas. Mykolas Čartoriskis 1722 m. buvo paskirtas Vilniaus piliūnku, o 1724 m. Lietuvos pakancleriu. Sakso Augusto III viešpatavimo metu kartu su savo šalininkais jis įgijo lemiamą vaidmenį Lietuvos reikalais. Norėdamas sulaukyti krašto nuosmūkių, Čartoriskis tapo, taip vadinamos, "Familijos" vadu ir ieškojo susipratimo su Rusija, Anglija ir Austrija. 1763 m. sakui karaliui mirus, jis bandė

pravesti savo kandidatą (ar Mykolą Oginskį, ar Augustą Čartoriskį ar Adomą Čartoriskį) į Lietuvos - Lenkijos karalius. Pralaimėjęs užkulisio intrigas elekcijos metu, Čartoriskis vėliau nustojo valstybėje savo įtaką.

Gal labiausiai tada garsėjo Antanas Tizenhauzas (1733-1785 m.) pramonės kūrėjas Lietuvoje. Tizenhauzas jau anais laikais rūpinosi visomis pramonės šakomis, pradedant tekstilės fabrikais, baigiant popieriaus ir net lošimo kortų įmonėmis. Bet jis buvo ir Lietuvos kiemo idžininkas bei Lietuvos karališkųjų ekonomijų valdytojas. Didelį vaidmenį vaidino Tizenhauzas ir Lietuvos politiniame gyvenime. Buvo laikomas lyg antrasis Lietuvos karalius. 1765-80 m. laikotarpiu jis vadovavo karaliaus šalininkams Lietuvoje. Valdydamas daug dvarų ir turėdamas visur apskiai sau patikimų žmonių, Tizenhauzas paveikdavo vietos seimelius, visur stengdamasis pravesti palankią karaliui Stanislovui II politiką. Kiekviena proga jis taipgi stengėsi apsaugoti Lietuvos savarakiškumą prieš Lenkijos interesus. Pavyzdžiui, jis pasipriešino Zamoiskio kodeksui, nurodymams, kad tas teisynas pažeistų atskirą Lietuvos teisės santvarką, atremtą į Lietuvos statusus. Tizenhauzas priešinosi ir per dideli Rusijos įtakai Lietuvos - Lenkijos jungtinėje respublikoje.

Bene šviesiausias XVIII a. antrosios pusės visuomenininkas Lietuvoje buvo Joachimas Chreptavičius (1729-1812 m.). Savo dvaruose Šėoruose ir Vyšniavoje jis panaikino baudžiavą ir ten įkūrė išgarsėjusią biblioteką. Chreptavičius buvo daugelio seimų narys. Šalia to, jis ėjo atsakingas valstybines pareigas, buvo: Naugarduko maršalka (1764), Lietuvos didysis raštinkas (1764), Lietuvos pakancleris (1773). Popiežiui Klemenso XIV įėjusiu vienuolią uždarius, Chreptavičius pirmas siūlė siūlė perimti buvusias jėzuitų mokyklas bei turtus ir įkurti Edukacinę komisiją. Toje komisijoje jis pasiėmė visą Lietuvos mokyklų tvarkymą. 1791 m. tapo užsienio reikalų ministru, o 1793 m. Lietuvos kancleriu, bet tuojuo išvyko į užsienį ir grįžo tik 1794 sukilimo metu.

Vienas iš šviesiausių XVIII a. Respublikos žmonių buvo lenkų

Viktoras Petravičius. Lino raizynas iš naujos Antano Rūko poezijos knygos "Mano tautos istorija". (Žiūr. naujų leidinių skyry).

kilmės didikas Ignacas Potockis (1751-1809 m.), kuris pamilo Lietuvą. Potockis buvo vienas iš pagrindinių Edukacinės komisijos narių, prisidėjęs prie mokyklų tinklo plėtimo ir kultūriškai krašto atgijimo. Ignacas Potockis 1783-91 m. buvo Lietuvos rūmų maršalka, o 1791-93 m. Lietuvos didysis maršalka. Politikas Potockis siekė pažangių reformų žlungančiai Lietuvos - Lenkijos valstybei gelbėti. 1789 m. buvo patriotinės partijos vadovas, visuomet keldamas valstiečių padėties gerinimo mintį, norint išlaikyti Lietuvos ir Lenkijos nepriklausomybę. Kartu su lenkų šviesuoliu Huguonu Kolontajum Potockis buvo 1791 m. gegužės 3 d. konstitucijos autoriu. Vėliau jį prisidėjo ir

prie Kosciuškos sukilimo organizavimo.

Tragiška, bet šviesi asmenybė buvo Simanas Kasakauskas (1742-1794 m.), vyskupo Juozo Kasakausko brolis. Simanas buvo didysis Lietuvos etmonas, vienas Targovicos bei Baro konfederacijų vadų. 1770 m. kartu su kitais patriotais jis įžiebė pasipriešinimo ugnį Vilniuje ir Žemaitijoje. Anot Baro konfederacijos istoriko K. K. Nopcepskio, Kasakauskas "iš pamaldžios Žemaitijos papūtė į gretimas apskritis religinę ir patriotinę dvasią." Tuo metu Kasakauskas vadovavo partizanų būriams prieš įsiveržusią rutenų kariuomenę. Po pirmojo padergės 3 d. konstitucijos auto-

asmenybė vėl iškilo, taip vadinamo, Ketverių metų seimo laikų (1788-92 m.), kada jis, kartu su broliu vyskupu, buvo Lietuvos konfederacijos (1792 m.) organizatorius. Tos konfederacijos tikslas buvo Maksvos pagalba kovoti prieš Gegužės 3 d. konstituciją, kuri visiškai sulaukė Lietuvą su Lenkija. Jo tikslas buvo atstatyti Lietuvos atskirą statusą, nežiūrint, kad reikėjo to siekiant bendradarbiauti su maskoliais. Už šias nedėkingas pastangas 1794 m. sukilėliai jį pasmerkė pakarti.

O kur dar Karolis Prozoras ir Jokūbas Jasinskis? K. Prozoras (1759-1841 m.) 1787 m. gavo didžiojo Lietuvos stovyklininko ir tribunolo maršalkos vietas. Jisai tapo vyriausiu Kosciuškos įgaliojiniu Lietuvoje 1794 m. su kilimo pradžia. Vėliau dar prisidėjo prie Napoleono 1812 m. žygio tėvynei išvaduoti. Po antrojo padalinimo Lietuvos atstatymo judėjimo siela buvo pulk. Jokūbas Jasinskis (1759-1794 m.), vienas narsiausių savo laiko vyrų, karštas respublikonas ir nacionalistas, kartu talentingas poetas. Jis buvo ir inžinierius, ir kariaus, ir sukilėlių vadovas. Jo šūkis buvo: "Težūsta karaliai! Teesie pasaulis laisvas!" Pagaliau, ar galima tvirtinti, kad Tadas Kosciūška, kovojęs už mūsų krašto, Lenkijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų laisvę, nebuvo politikas?

Visi čia sumnėti politikai ryškiai įtakojo Lietuvos gyvenimą tada, kada Donelaičio rankraščiai dar gulėjo pastoriaus stalčiuje. Nesvarbu, kad jie neratė lietuviškai; esminis dalykas, kad jų įnašas kraštui buvo teigiamas. Juk negalime užmiršti, kad ne vien beletristai prisidėjo prie lietuvių tautinės savivarbos vystymosi, ne vien poetai paliko garbingas tautai tradicijas. Lietuvių kultūra yra daugiašakė, jos istorijoje ir politikai suvaidino svarų vaidmenį. (Atkelta iš 3 psl.)

LOKYS

(Atkelta iš 3 psl.)

ne lokiai, o neapoliečiai, kad ten nedarbas ir čia atvykome uždarbiauti, profesorius ko nerūko iš juoko ir šoko su mumis visą valandą. Tikrai puiki asmenybė, tikras gyvulių draugas".

Užsčiau du konjaku. Girkšnojome pamazū, ir Dženaro kalbėjo toliau: "O ką pats čia manai veikti? Čia šaltoka, maloniau būtų grįžti į Neapolį, bet rytoj išvykstame dar toliau į kalmus, kažkokį miestą, kur yra vietos metinė šventė. Aš ir Karmelina būsimės visos šventės centre. Vaidinsime "Lokių meilę"... Čia aš šnairiai pažūrėjau į Dženaro, bet jis pasiskubino pasiaiškinti: "Ji bėga, o aš vejuosiu, ir pagaliau pagaunu. Noriu ją pabučiuoti, bet ji nesiduoda. Tada imu dau-noti "Santa Lucia", pritariant elektrinei gi-

tarai, ir lokienė nusileidžia. Abu sušokame neapolietiška vestuvių šoki. Žmonės tiesiog staugia, ploja, o paskui visi puolasi prie mūsų, tarsi būtume mieliausi draugai. Vaisina viskuo, duoda valgyti, gerti, bet su salyga — turime būti lokiai, o ne žmonės. Keistas dalykas: jei išsineriame iš lokio kailio, niekas nenori į mus ne pasižiūrėti".

Išėjome iš kavinės. Dženaro vėl užsidėjo lokio galvą, po kuria buvo matyti tik dvi mažos juodos Dženaro akys. Atsisveikinant ir spaudžiant lokio dešinę leteną, atidžiai pasižiūrėjau į Dženaro akis. Jis tai pastebėjo ir neramiai paklausė: "Ką galvoji?" — "Nieko", atsakiau. "Taip sau..." ir apsisukęs skubiai nuėjau savo keliu. O norejau pasakyti: "Vis dėlto jūs italai esate pasiutėliai išradinti, tiesiog genijai, kai reikia rasti priemonių pinigui lengvai uždirbti, ypačiai iš turistų svetimsalių gražuolių išviloti. Tada ateina į galvą ir tokie dalykai, kaip "Lokių meilė..."

MINNESOTOS UNIVERSITETO "ATEIVIŲ ARCHYVAI"

(Atkelta iš 3 psl.)

lengvai prieinami visiems, nežiūrint jų politikos, religijos ar kilmės. Jis stovi viduryje kontinento, lygiame nuotolyje nuo Pacifiko ir Atlanto, kurių pakraščiuose tirščiausiai ateivių bendruomenės ir telkėsi.

Apimtis medžiagos, kurią universitetui taip rūpi išsaugoti, yra tikrai plati. Svarbią dalį dabartinių kroatų, ukrainiečių ir slovėnų rinkinių sudaro jų muzikos ir dramos draugijų medžiaga, pvz. neišleisti muzikos ir dramos kūrinių. Mes norime užbaigti bažnyčių, fraternalinių ar privačių organizacijų išleistų almanachų ir kitų spaudinių kartoteką, ypatinai spausdintų prieš 1940 m. Parapijų, klubų bei organizacijų skyrių ankstyvosios rankraščių protokolų knygos yra tokios trapios, kad tik labiausiai prityrę archyvarai geba jų lapus vartyti. Daug ir šiandien pas save laiko — ir pameta — naujai išrinkti pareigūnai, visai nesuprasedami tų knygų istorinės vertės. Mes norime tuojau įsigyti kopiją pamfletų, istorijos ar jubiliejinio leidinio kiekvienos ateivinės parapijos ar kongregacijos, nesvarbu ar Romos katalikų lotynų ar rytų apeigų, ar rytų ortodoksų, ar protestantų. Pagaliau mes norime dokumentus ir net asmeniškus laiškus, kurie gali atrodyti teturį tik sentimentu vertės, ir būti tik privatus intereso kai kam, tačiau laikui bėgant, jie gali tapti svarbiu ro-

dikliu tų žmonių gyvenimo.

Asmenys ar organizacijos, kurioms rūpi išsaugoti turimus istorinės medžiagos rinkinius, yra maloniai kviečiamos parašyti prof. William E. Wrightui, einančiam Ateivių archyvų komiteto pirmininko pareigas (Acting Chairman, Immigrant Archives Committee, 668 Social Science Tower, University of Minnesota, Minneapolis). Bendras turimos medžiagos kokybės ir kiekio aprašymas palengvintų spresti, kuri medžiaga geriau tinka atiduoti universiteto apsaugai. Mažesni medžiagos kiekiai, kuriems pasiūsti užtenka keleto mažų pakelių, galima be didesnių išlaidų tuojau siųsti aukščiau duotu adresu. Ant pakelio turi būti pažymėtas siuntėjo adresas ir pastaba: "Gift: Library Materials". Štabas tuojau pakvies dovanos gavimą ir grąžins pašto išlaidas. Prof. White kviečia mokslininkus ir kitus asmenis, kurie šiuo reikalu domisi, ar turi kokių patarimų Ateivių archyvų komitetui, ar žino, kur yra svarbios medžiagos, jam parašyti. Inf.

Redakcijos pastaba. Žiūrėdami į šį reikalą iš lietuviško taško, manome, kad geriausiai būtų visą mūsų istorinę medžiagą sutelkti savame Pasaulio lietuvių archyve (5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill.). O šį įstaiga, redakcijos žiniomis, žada atliktus knygų egzempliorius ir laikraščių kompleksus perduoti atitinkamoms amerikiečių institucijoms.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. 60608
DIDELIS PASIRINKIMAS IVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. GERO VESINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais uždaryta liepos ir rugpjūčio mėn.

MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60636

TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVE, viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnaujama šios apylinkės gyventojų patydingai, saugiai ir pelningai jau virš 41 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, patyginamai, aukštą dividendą. Mes nesiverčiame tapti pačia didžiausia bendrove, bet stengiamės būti stipria finansine ir teikti patikus geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedame darbas ir finansais, kad galėtume pasiekti geresnio gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupyti ir pasiekti reikalingą kreditą į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išsateisusi į virš \$53,500,000.00 turto įstaiga.

JOHN PAREL, direktoriaus tarybos ir bendrovės prezidentas

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS

- Insured Family Savings
- College Bonus Savings
- Christmas Club Savings
- Vacation Club Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- All Types of Insurance
- Sell and redeem U.S. Bonds
- Safety Deposit Boxes
- Free Community Rooms for your organization meetings (Free Coffee)
- Cash checks and pay all family bills with our special

- money order checks. No service charge to members
- U.S. Postal Stamps Machine Service
- We sell Travelers Checks
- Save-by-mail Kits
- Notary Public Service

- Two Large Free Parking Lots
- Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
- Christmas party with gifts to College Bonus Members

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY	12:00 P.M. — 8:00 P.M.
TUESDAY	9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY	Closed All Day
THURSDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SATURDAY	9:00 A.M. — 12:30 P.M.

LIETUVIŲ RELIGINIS KONGRESAS IR ŠILUVOS KOPLYČIOS PASVĖNTINIMAS WASHINGTONĖ

LIETUVIŲ RELIGINIO KONGRESO MUZIKOS — LITERATŪROS VAKARO PROGRAMA

Statler Hilton viešbutyje, 8 val. v., šeštadienį, 1966 m. rugsėjo 3 d.

1. Tėve mūsų, maldos, J. Gruodis Atsisveikinimas, žodž. A. Viena-žindžio, Al. Kačanauskas New Yorko Lietuvių vyrų choras
2. Deklamacija Regina Petrutienė-Norvaišaitė
3. Trys preliudai ir nokturnas M. K. Ciurlionis Aleksas Mrozinskas
4. Sveika Marija, Br. Budriūnas Oi greičiau, greičiau, žodž. iš "Iš-eivio", St. Simkus Antanas Pavasaris
5. Deklamacija Bronius Balčiūnas
6. Tušti paliktieji namai, žodž. K. Bradūno Kada gi, lietuvi? žodž. J. Steponaičio J. Zilevičius Roma Mastienė
7. Oi toli, toli, liaudies daina T. Brazys Anoj pusėj Nemunėlio, liaudies daina J. Čižauskas New Yorko Lietuvių vyrų choras 15 min. pertrauka

1. Už klystančius žmones, žodž. Maironis Al. Kačanauskas Vai eičiau, žodž. V. Mykaloičio Putino Vl. Jakubėnas Prudencija Bičkienė
2. Giesmė į šv. Panėlę J. Naujalis Džukų kraštas, žodž. L. Geros A. Vanagaitis, — aranžavo Vladas Jakubėnas Jonas Vaznelis

3. Meilė tėvynės nemari, žodž. A. Margalio J. Naujalis Prudencija Bičkienė ir Roma Mastienė
4. Senelio skundas, Maironis Veronika A. Jasmantas Deklamuoja Vitalis Žukauskas 5. Tikinčiųjų maldos, žodž. Vl. Budrecko J. Gaidelis Solistų kvartetas
6. Pas tėvelį, liaudies daina K. Banaitis Tėvynei, žodž. J. Maželskis B. Budriūnas

- Gratulatur tibi J. Naujalis Vl. Budreckas New Yorko Lietuvių vyrų choras Choriui diriguoja Vladas Baltrušaitis, solistas akompanuoja Aleksas Mrozinskas, programos vedėjas Juozas Bolelyvičius.

SILUVOS KOPLYČIOS DEKLAČIJOS GIEDOJIMŲ PROGRAMA

Šventovėje, 2 val. p. p. sekmadienį, 1966 m. rugsėjo 4 d.

1. Ecce sacerdos, J. Bertulis Atlieka Dainavos ansamblis, pridedant iš Alice Stevens ansamblio 15 dainininkių ir Chicago Vėčių choro 21 dalyvių. Solo partiją atlieka Jonas Vaznelis
2. Dievo Motina melinga, žodž. St. Ylos J. Gaidelis Vl. Budreckas Jungtiniai chorai ir minia unisonu
3. Pulkim ant kelių, žodž. A. Strazdelio J. Naujalis Jungtiniai chorai ir minia
4. Mišios "Venerum Christi J. Naujalis Dainava ir tartininkai, solistai Prudencija Bičkienė ir Jonas Vaznelis

5. Tikinčiųjų maldos. Šventas Dieve melodija J. Naujalis Kunigų oktetas gieda invokacijas Jungtiniai chorai ir minia gieda atsakymus
6. Jėzau, pas mane ateiki J. Naujalis Jungtiniai chorai ir minia
7. Maldavimas J. Zilevičius Dainava ir tartininkai, Jonas Vaznelis solo
8. Psalmė "Dievas mūsų tvirtovė" J. Naujalis Jungtiniai chorai ir minia
9. Hymn for America Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai
10. Milda už tėvynę Al. Kačanauskas
11. Christus vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

12. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

13. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

14. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

15. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

16. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

17. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

18. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

19. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

20. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

21. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

22. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

23. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

24. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

25. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

26. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

27. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

28. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

29. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

30. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

31. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

32. Christas vincit Vl. Budreckas Dainava ir tartininkai, prie vargonų diriguoja Petras Armonas, žemai bažnyčioje diriguoja Jurgis Petkaitis, vargonais akompanuoja Marija Mondeikaitė-Kutz, vargonais solo groja Vytenis M. Vasyliūnas.

4. O Kristau, pasaulio valdove, žodž. B. Brazdžionio, K. Kaveckas Jungtiniai chorai unisonu

5. Religiškai tautinė deklaracija Vaci. Sidzikauskas

6. Marija, Marija, žodž. Maironis Č. Sasnauskas Jungtiniai chorai 4 balsais

7. Baigiamasis žodis A. Sužiedėlis

8. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

9. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

10. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

11. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

12. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

13. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

14. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

15. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

16. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

17. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

18. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

19. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

20. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

21. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

22. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

23. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

24. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

25. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

26. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

27. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

28. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

29. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

30. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

31. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

32. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

33. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

34. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

35. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

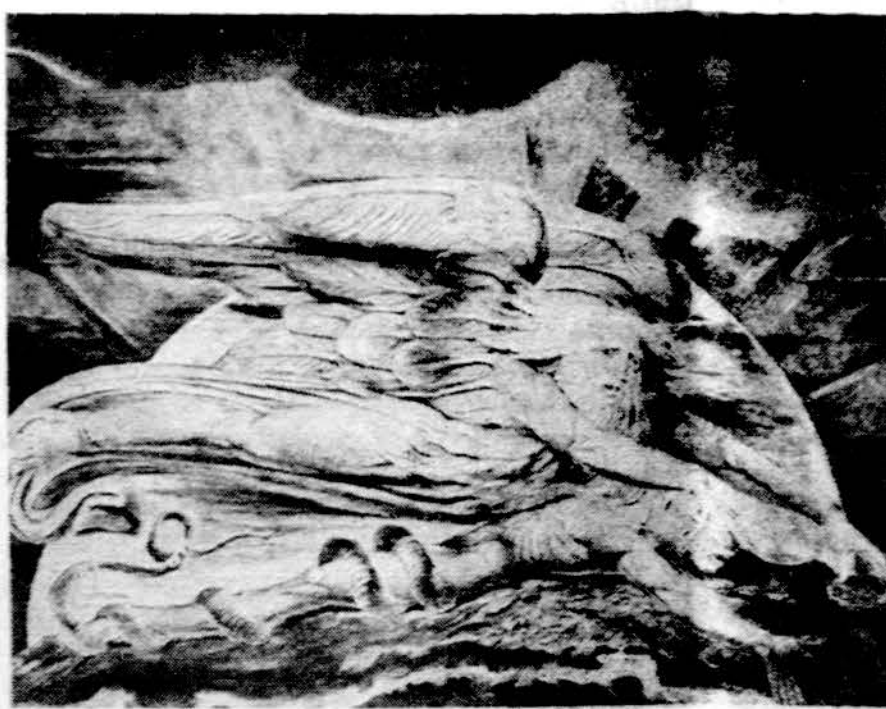
36. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

37. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

Chorams diriguoja garbės dirigentas Aleksandras Aleksis, Algirdas Kačanauskas ir Vincentas Mamaitis, vargonais akompanuoja Vytenis M. Vasyliūnas, programos vedėjas A. Sužiedėlis.

38. Amerikos himnas, žodž. Fr. Scott Key John Stafford Jungtiniai chorai 4 balsais

39. Lietuvos himnas, žodž. V. Kudirkos V. Kudirka Jungtiniai chorai 4 balsais

William Blake (anglas, 1757-1827) Dievas sutveria Adomą

BEMOKSLIS GENIJUS

ELENA VASYLIČIENĖ

1757 metais Londono varguomenės apgyventojame dalyje gimė vienas iš daugelio bedalių, kuris, išgyvenęs 70 metų skurdą ir vargą, mirė iš to skurdo neišėjęs. Jis ir palaidotas bendruose vargšų kapuose, ir niekas jo nepasigėdo, niekas jam nei prakalbų nesakė, nei jo neminėjo. Bet, kai laikas bėgo, jo paliktas turtas — raiziniai ir piešiniai — vis labiau buvo specialistų vertinami ir šiandien jo kūrinių, kurių dauguma yra Londono muziejuje, kaina yra iškilusi labai aukšta. Tai poetas, mistikas ir dailininkas William Blake.

Šiame rašinyje išskirsiu jo, kaip dailininko, bruožus. Tik netikėto supuolimo dėka William Blake yra laikomas ankstyvojo romantizmo atstovu. Jo kūryba, kaip ir jo gyvenimas, nėra turėjęs jokio ryšio su antumetinė dailės ir intelektualinio gyvenimo aplama. Jis gyveno tokiose sąlygose, tarp tokių žmonių, kuriems jokie menai, joks dvasinis ar kultūrinis gyvenimas nerūpėjo, jiems tik rūpėjo kasdieninė duona, kurios visą laiką trūko. Jei romantizmas apskritai esąs nusakomas kaip reakcija prieš racionalizmą, tai jo formos buvo skirtingos įvairiuose kraštuose. Jei Prancūzijos romantizmas dailėje pasizymėjo perdėtu emocionalumu, jausmingumu, o vokiškasis romantizmas nostalgija prarastosios nekaltybės, tai William Blake čia turi išimtinę rolę. Jis nėra buvęs tik teorija — jis buvo iš tikrųjų žmogus, kuris nekaltai ir šventai gyveno visą savo gyvenimą; jis giliai tikėjo

antgamtinį gyvenimą, jį juto, išgyveno, ir jo darbai esą tolynu filosofavimo kas yra viršgamtis ir kas ne. Jis taip gyveno ir dirbo, rodosi, nekreipdamas dėmesio, kada ir kur jis buvo gimęs, o jo darbai esą pilni džiaugsmo, dėkingumo, tai ištiesa giesmė padėkos Aukščiausiam.

14 metų amžiaus William Blake buvo atiduotas spaustuvių raiziniams daryti, ir tą darbą jis dirbo iki savo gyvenimo pabaigos. Jokių technikos kaip piešti jis nėra iš nieko gavęs, jokių mokslų jis nėra išėjęs. Jo vienintelis instruktorius buvo Michelangelo kūrinių knygelė, kurią jis bandė užpildyti, bet neturėdamas patirties pagrindu, jis jos niekad nepajėgė nukopijuoti, nors dirbdavo labai atkakliai. Visą tuštumą, susidariusią aplinkui, jis pats užpildydavo, dažniausiai apvaliomis linijomis, kas ir sudarė jo paveikslų originalumą. Jis buvo susidariusi savo piešimo teorija: esą tai ne jis piešias, bet jo miręs brolis per jį apreiškia pasauliui, ką Dievas norįs parodyti. Jis, William, esąs tik įrankis, ir jokios reikšmės neturi.

William Blake paveikslų turinį nusakydavo tos istorijos, kurias jis vaizdavo. Dažniausiai tai buvo Sv. Rašto scenos ir jų pavaizdavimas, Dantės "Dieviškosios Komedijos" iliustracijos, ir jo paties knygų iliustracijos. Jo vaizduojamas personažas buvo pirmieji tėvai, angelai, šventieji. Būdamas giliai tikintis žmogus, jis savo darbą mylėjo irgi, ir jį savo profesiją jis žiūrėjo kaip į pašaukimą. Girdi, Dievas jam apreiškias stebuklingų dalykų tam, kad jis galėtų ir kitiems juos parodyti... Bet tie "kiti" jo darbo visai nenorėjo ir nei kiek nevertino. Atvirkščiai: dėl savo visų keistenybių jo tamsi aplinka matė jame veltinio apsėstą ir naikino jo darbus, kaip įmanydamą. Ypač po jos mirties, jo giminaitis, sudėjęs daugelį škiečių ir šiaip darbų, bijodamas, kad piktasis kę blogo per tuos darbus jam pačiam nepadarytų... William Blake gynėsi kaip įmanydamas: savo tamsiems žiūrovams jis pats stengėsi aiškinti, bet jie tik matė neįprastą figūrą, lyg plaukiančią ore, ir nieko nepajėgė suprasti. Vienintelė jį įtikėjusi buvo jo žmona, kuri viską darė, ką William norėjo, ir jam padėdavo, kuo tik įstengdama.

Jo darbai iš tikrųjų yra raiziniai — nuspalvinti skystais dažais, kurie jau nubuko per daugelį metų. Kai kurie jo darbai daryti tempera, bet ir tas dažas yra gerokai susprogęs. Jis dirbo nuo nieko nepriklausomas, kaip menininkas: kai kurie jo draugai norėjo jį sušelpiti, bet jis jokios pašalpos nepriėmė, bijodamas, kad jis tuo tik įsipareigos ir praras savo laisvę. Paskutinį savo gyvenimo dešimtmetį jis patraukė dėmesį labai mažos grupės žmonių, su kuriais susidraugavo. Iš

Profesorius Ignas Končius

(Atkelta iš 2 psl.)

muziejaus steigėjas, skautas — visur jo buvo pilna.

Jo darbas nesiribojė vien Kaunu ir jo apylinkėmis, bet nuspinduliavo į visus Lietuvos pakraščius. Jo darbas ir patyrimu pasinaudojo beveik visi didesnieji Lietuvos miestų muziejai.

1939—40 m. I. Končius buvo paskirtas Vilniaus Universiteto valdytoju. Ramų ir kūrybingą darbą nutraukė 1940 m. birželio 15 d. rusų — bolševikų okupacija. Krašte prasidėjo žmonių suminėjimai. Teko ir profesoriumi nukentėti.

Užėjus naujam okupantui vokiečiui, I. Končius buvo išrink-

tas Vyriausio savitarpinės pagalbos komiteto pirmininku. Šias sunkias pareigas ėjo, kol pasitraukė iš tėvynės Vokietijon.

Dabar apsisistoję Berlyne ir dirbo adv. R. Skipičio vadovaujamoje Lietuvių draugijoje. 1945 m. vasario mėn. pradžioje jam teko kraustyti į Sudetų kraštą, netoli Graslitz'o. Ten ginklų sodyboje mums teko kartu praleisti keturis neramus gyvenimo mėnesius, nors ir neteko girdėti bombų sproginėjimo. Tam be prasmės einančiam laikui praleisti I. Končius pradėjo drožinėti įvairios formos ir dydžio kandiklius rūkiam — pyptėms vamzdelius, juos papuošdamas įvairiais raštais. Vėlykoms prigimimo daug medinių kiaušinių, irgi visai jų pamargindamas. Šiems darbam jis naudojo minkštą, baltą šermukšnio medieną. Kartą aš, suradęs didesnę tos medienos gabalą atidaviau jį I. Končiui. Jis pasorino mane ant suolo ir liepė vaizduoti rūpintojėlių. Norėdamas įsitikinti, ant kurios rankos jis rymo, liepė man paremti galvą tai ant dešinės, tai ant kairės. O pats iš tolo žiūrėjo, mat, buvo pamišęs, ant kurios rankos rymo rūpintojėlio galva. Pirmas drožinys pavyko jam gerai. Bet, pasirodė, būta nesauses medienos, ir rūpintojėlis sprogo. Nusiminęs pasakė, kad reikia jį išmesti, bet čia pat buvusi mano žmona paprašė atiduoti rūpintojėlį jai. Jau čia Amerikoje, I. Končiui ruošian savo drožinių albumą, tas pirmasis rūpintojėlis buvo jam gražintas. Tuo jis labai apsidžiaugė.

Sudetuose bebūnant, sekma-dieniais mudu eidavome 4 kilo-

metrus į katalikų bažnyčią. Klebonas iš sakyklos nesunkiai mudu atskyrė nuo savo parapijiečių. Vieną sekmadienį per pamokslą pasakė, kad čia yra du lietuviai pabėgėliai. Jis papasakojo žmonėms apie Lietuvos nelaimę, paprašė melstis už palengvinimą kancijų lietuviams, kartu primindamas, kad ir jiems patiems gresia šis pavojus. Ir iš tikrųjų, karui pasibaigus, Sudetų kraštą amerikiečiai užleido rusams. Aš su šeima iš Lietuvos čia buvom atvažiavę savo arkliais. Tai dabar tais pačiais arkliais, užot važiuoti į rytus, Lietuvos link, pasukome į vakarus — į Bavariją. I. Končius apsisistoję Bayreuth'e. Lietuvių tremtinių atstovų suvažiavime buvo išrinktas į Vyriausią tremtinių bendruomenės komitetą, buvo jo pirmininkas, vėliau apsigyveno Wiesbadene.

1949 m. atvyko į JAV, į Bostoną. Čia jam pavyko gauti darbą "Tufts University" fizikos tyrimo laboratorijoje. Sulaukęs gražių 75-rių metų, pats pasitraukė į pensiją. Šiuo metu I. Končius gyvena Bristol, Conn., savo jauniausio sūnaus šeimoje. Amerikoje jis nesėdėjo rankų susidėjęs, išleido: 1. "Medžio drožiniai gimtąjam kraštui prisiminti", 2. "Zemaičių šnekos", 3. "Zemaičių kryžiai ir kopytėlės". Kiti jo moksliniai ir kraštotyros darbai yra paminėti Liet. Enciklopedijoje (žiūr. XII tom., 313 psl.).

Bristolyje I. Končius jaučiasi vėnišas. Tuo profesorius nusi-skundžia. Mieste gyvena tik viena lietuvių šeima. Kadangi I. Končius turi labai daug draugų, pažįstamų, buvusių studentų, kurie šiandien yra daktarai, inžinieriai, agronomai, miškininkai, tai, reik manyti, atsiras nemažai norinčių jį pasveikinti. I. Končiaus adresas: 74 Vanderbilt Rd., Bristol, Conn. 06010.

Restoranas Neringa

LIETUVISKI IR AMERIKONISKI VALGAI

2632 West 71st St.,
Telef. — 778-9359

Atdara kasdien nuo 6:30 val. ryto iki 8 v. v. Sekm. nuo 9v. r. iki 8 v. v. sav. Teresė Karvelaitienė — T. J. Aguilar

4 1/2%

Visų rūšių
taupmenoms
4 kartus
metuose

Taupmenos įdėtos iki 15 dienos mėnesio,
pelno dividendą nuo pradžios mėnesio.

Scągas Balzekas, Jr. (dešinėje) ir Jaunųjų dailininkų klubo pirmininkas, Valentinas Ramonis stovi prie savo paveikslų "Karalius" Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje Chicagoje, kur šiuo metu yra išstatyti dešimties mūsų jaunųjų dailininkų darbai. Žiūr. kultūrinę kroniką.

Kultūrinė Kronika

• Trijų dalių lietuviškos pasakos vitražas. (Žiūr. iliustracijas 2 ir 3 psl.) Eglės, žaliųjų karalienės vitražai buvo parinkti trys pagrindiniai Eglės pasakos epizodai: žaliųjų pirsybos, vestuvės gintaro rūmose ir Žilvino mirtis. Visas vitražas turi 10 atskirų sekcijų (30 x 30 inč. kiekviena), sudarantių 25 pėdų ilgio spalviniame turtiną paveikslą, įstatytą trijuose rūmose, kuriuose įtaisyta apšvietimas. Tos visos trys dalys (triptikas) gali būti sujungtos kartu arba išdėstytos ant atskirų sienų. Toks triptikas gali būti pritaikytas salėse, klubuose ar privačiuose namuose, ypač langų neturinčiose sėdvėse pirmo patalpos (recreation room), kurioms triptikas suteiktų vitražinių langų įspūdį ir kartu tokią patalpą apšviestų. Šiam vitražui eskizą darė dail. Ada Korsakaitė - Sutkuvienė, o ji technškai įkūnijo Valėsos dailės studija, 816 N. State St., Chicago, telef. 944-0239. Šiuo metu vitražas yra išstatytas pačioje studijoje, kur jį galima visada pamatyti. Vitražas buvo sukurta specialiai parodomis, o dabar norintieji gali jį įsigyti.

• Mūsų jaunųjų dailininkų kūryba Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje Chicagoje. Šiuo metu muziejaus patalpose yra išstatyti šių menininkų darbai: Petro Aleksos, Marijos Ambrozaitienės, Dailės Ancevičienės, Nijolės Baniūnės, Birutės Bulotaitės, Kristinos Bulotaitės, Reginos Jautokaitės, Juozo Mikėvičiaus, Zitos Sodeikienės ir Valentino Ramonio. Muziejuje regime minėtų dailininkų kūrybą, išreikštą tapyboje, grafikoje ir skulptūroje. Muziejaus patalpos (4012 Archer Ave.) atdaros kiekvieną savaitės dieną ir sekmadieniais nuo 1 val. iki 4 val. 30 min. popiet. Muziejaus lankymas nemokamas. Lig šiol Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje jau yra surengta per 15.000 eksponatų, liudijančių 800 metų Lietuvos istoriją.

• Kurie šių dienų dailininkai laikomi geriausiais pasaulio? Neseniai prancūzų meno žurnalas "Connaissance des Arts" pateikė 35 pasaulinio garso autoritetams 250 žymiųjų dailininkų sąrašą, prašydamas atrinkti iš jo 10 geriausių. Rezultatas buvo toks: daugiausia balsų gavo Pablo Picasso, antruoju ejo Joan Miro (abu ispanai), Max Ernst buvo trečias, o po jo rikiavosi Dubuffet, Bacon, Chagall ir kiti.

• Dail. Leonas Žygas po ilgesnės pertraukos suruošė savo tapybos parodą Adelaidės Lietuvių namuose. Buvo išstatyta 20 paveikslų, kurių daugelis buvo parduota.

• Viltys ir vėl neišsipildė. Sutoli siekiančiomis viltimis vilniškiai kinematografininkai ir ypač kompartijos bei komjaunimo veikėjai išvydė į Karlovę Vary, Čekoslovakijon, išgirtąjį ir triskart apdovanotąjį Zalakevičiaus filmą "Niekas nenorėjo mirti". Filmą nuvežė Rusijos kinematografikų delegacija, kuri filmu džiaugėsi ne tiek todėl, kad meniniu požiūriu jis gana gerai sutaisytas, kiek todėl, kad jame pokarinės Lietuvos režistencijos kovos pavaizduotos rusams bolševikams tinkama prasme. Tačiau, kai tarptautinis filmų festivalis Čekoslovakijoje pasibaigė, Vilniaus laikraščiuose pasirodė tik kuklios žinutės apie jo rezultatus. "Krikščionių Gaublio" premijos festivalio komisija niekam nepaskyrė. Tris premijas paskyrė Jugoslavijos, Vengrijos ir Čekoslovakijos filmams. Iš Zalakevičiaus filmo buvo išskirtas tik vienas aktorius, D. Banionis (iš Panevėžio Miltinio teatro), kuriam teko viena iš dviejų, geriausių aktoriams vyrams skirtų premijų. (E.)

• Ar bus rasti geležies klotai Lietuvoje? Geologai tyrinėja Lietuvos žemių gelmes, ieškodami ne vien žibalo, bet ir tikėdamos surasti geležies bei kitų metalų ir retų elementų: titano, vanadžio, nikelio, chromo. Tyrinėta Daugų, Alytaus, Lazdijų, Seirijų, Varėnos apylinkės. Ypač Perloje, Drusminių ir Iguose tyrinėtose uolienose pastebėta nemaža geležies bei kitų metalų koncentracija. Spėjama, kad apsimokanti kasti geležies ir kitų metalų klotų gali būti 250-320 metrų gilumoje.

Spalvinių metalų numatoma ieškoti Eišiškių - Valkininkų, Veisėjų - Seirijų - Druskininkų, Deveniškių - Salčininkų, Grigiskų - Lentvario ir Dynos - Tverčiaus apylinkėse. (E.)

• Prisimenamas ir Jeronimas Kačinskas. Muzikologas A. Ambrazas, Vilniaus Tarybiniam Mokytojų rašas seriją straipsnių apie šiuolaikinę muziką ir jos kalbą, informuodamas tarp kita ko ir apie vadinamąją "ketvirtąją" muzikos sistemą (šalia įprastinės "pus-toninės"), pažymėjo: "Buves jo

LIETUVISKAI GEDAMŲ MIŠIŲ KONKURAS

Liturginiam Bažnyčios atsiuvinimui tebevykstant, įsądami liturginės muzikos stoka lietuvių visuomenėje, Jaunimo metų proga "Laiskai Lietuviams" skelbia konkursą parašyti jaunimui pritaikytas lietuviškai giedamas Mišias.

Sąlygos: 1) Muzika turi būti parašyta sekantioms Mišių dalims: "Viešpatie, pasigalėk", "Garbė Dievui aukštybėse", "Tikim vieną Dievą", "Šventas, šventas", "Tėve mūsų" ir "Dievo Avinėli". 2) Turi būti naudojamos 1965 m. gruodžio 3 d. Liturginės Tarybos Romoje patvirtintos Mišių tekstas (randamas "Draugo" spausdintoje knygelėje, vardu "šventos Mišios lietuviškai"; tik išpažinime "Tikim vieną Dievą" turi būti atitaisytos dvi klaidos: vietoj "amžių amžiais gimusi iš Tėvo" turi būti "amžių amžiais gimstanti iš Tėvo" ir vietoj "gimusi, bet nesutverta" turi būti "gimstanti, bet ne tveriamą"; "Draugo" adresas: 4545 W. 63rd St., Chicago, Illinois 60629, U.S.A.). 3) Mišių nuotaka turi būti lietuviška savo dvasia ir melodijomis. 4) Harmoninės ir

kompozicinės priemonės turi būti modernios. 5) Mišios turi būti vienbalsės, bendram giedojimui, patogios elinio balso apmčiai, bet taip parašytos, kad galėtų būti giedamos ir su mišriu choru, jei toks choras yra. Tačiau tiek choro partija, tiek vargonų palyda turi būti nesudėtingos ir nesunkiai išpildomos. 6) Mišios turi būti pritaikytos jaunimui, t. y. gyvos ir džiaugsmingos.

Rankraščiai pasirašomi slapvvardžiu ir su atskirame voke užrašyta tikrąja autoriaus pavarde bei adresu pasiunčiami: Mišių konkursui, "Laiskai Lietuviams", 2345 W. 56th Street, Chicago, Illinois 60636, U.S.A.

Skiriamos dvi premijos: pirmoji — 200 dolerių ir antroji — 100 dolerių. Mecenatai: dr. L. Kriaučėlinas (100 dol.) ir V. Kuliešius (100 dol.).

Konkurso jury komisiją sudaro: Petras Armonas, Balys Chomskis, Alice Stephens, Leonardas Šimutis, Jr., ir Juozas Zilevičius. Konkurso terminas — gruodžio 15 d. (pašto antspaudu data; prieš pat terminą prašom siųsti oro paštu, ypač jei ne iš JAV).

"Laiskams Lietuviams" redakcija

Mūsų mokslo žinija atskleidžia tiek daug negalimų dalykų visiška materialistiniu aiškinimu, kad daug protingiau yra priimti pirmąjį priešdėtinį specialų suvėrimą ir išorinės jėgos poveikį. — Dr. Martin Books Kreider

RUTA
MARQUETTE PARKE
6812 So. Western, PR 8-3493

CIA GAUSITE LIETUVISKUS VALGIUS PRITAIKYTUS JŲ SKONIUI!

Atdara kasdien nuo 7 val. ryto iki 8 val. vakaro, sekmadieniais uždaryta.

4 1/2%
We Invite Your Savings

ST. ANTHONY
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribskanskas, Exec. Secy.
1447 SO. 49th ST. • CINCINNATI, OHIO 45205
HOURS: MON. 9-8; TUES., THUR., FRI. 9-5; SAT. 9-1; WED. CLOSED
PHONE 656-6330

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpaušyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbtimų rėmai. metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginai 7-7258-59

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami šia įvairių filmų foto aparatų ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kašdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PK 6-8998

Pristatoma Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apmokavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.

Rastinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir seštadieniais iki 3 val. p. p.

Tik per 10 dienų...

trumpam vasaros sezonui ir už labai papigintą kainą siūlome ypatingai gerus ir praktiškus siuntinius, kurie pristatomi į Lietuvą oro paštu laike 10 dienų.

Šie taip praktiški ir reikalingi siuntiniai suteiks Jūsų artimiesiems malonią staigmeną ir netikėtą paramą, tad nepraleiskite šią retai pasitaikančią progą ir pasinaudokite šiuo mūsų specialiu pasiūlymu.

Mergužėlė (01).

Itališkas labai populiarus lietpaltis, vilnonė kostiumui arba vasariniam patui medžiaga, 4 jarda gelėtos šilkinės suknelės medžiagos, 1 nailono skarelė, 1 šilkinė labai graži gelėta skarelė, 2 poros geriausių nailono kojinių, 1 nepermatomo nailono biuskutė.

Kaina \$65.00.

Bernužėlis (02).

Nailoniniai spalvoti arba balti viršutiniai marškiniai, 1 terelino kaklaraištis, vilnonė vasariniam kostiumui medžiaga, arba juoda kostiumui medžiaga, 1 specialus labai stiprus itališkas lietpaltis, viena pora nailono kojinių su 6 mėnesių garantija, 1 be rankovių su kostiumu dėvimas megztukas.

\$65.00.

Jungtinis Mergužėlės ir Bernužėlio siuntinis kainuoja tik \$120.00.

Tebesirūpinami mūsų ankščiau skelbtieji, didelio pasisekimo turėjusieji siuntiniai: V-3 — 10 1/2 jardo angl. viln. medž. trims kostiumams už 55 dol.; P-3 — 9 j. trims paltams viln. angl. medžiagos už 60 dol.; N-4 — 16 jardu nepermatomo nailono gražiausių raštų 4 suknelėms už 45 dol.; ir M-13 vertingasis angsto kaloriteto maisto siuntinys 22 lbs. už 30 dol.

Prie visų išvardintų siuntinių galima pridėti pagedidaujamų dovanų iš mūsų katalogų arba Jūsų pačių supirktų prekių. Jūsų pačių siuntinius išspeakidėjame iš Londono tik už 12 dolerių, plius faktinis Sovietinio muto išlaidos. Tokius siuntinius galite mums siųsti žemiau nurodytu adresu pažymėdami mūsų tranzitinio sandėlio ženklą: B. O. 11690/64.

BALTIC STORES LTD.
421, Hackney Road
London, E. 2., Great Britain

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuos ir gavęjį parašą patvirtintas pristatymas per 3-4 savaites. Visos siuntos registruotos ir apdraustos.

Atstovai: L. Venckus, 7030 Talman Ave., Chicago, Ill., tel. 436-0494; Gaiya, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.; ir A. Kusinskis, 124 Park Str., Sudbury, Ont., Canada.

Vilų pirkimo, nuomavimo taip pat ir dvi visų kitų reikalų Ispanijoje, prasime kreiptis į mūsų atstovą ten: Palanga Properties, Ltd., 24 Calle Monasterio de Poblet, Comarruga, Prov. de Tarragona, Espana.

PLANINGAS TAUPYMAS
moka gerus dividendus
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

Pinigių taupymui nereikia važinėti, juos galite atsistų paštu, mes apmokame persiuntimo išlaidas.

4 1/2%
Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMACK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747 John J. Kuzmickas, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

PAPUOSKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS, DAR SUSPESIME PAGAMINTI SVENGIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilko, nylono, taffetą, aksomo, ANGLISKŲ MERZIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill. HA 7-3737
Atdara kasdien ir sek. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmą, uždaryta
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę
Jefferson St. Chernin's aikštėje

PRISTATYMAS NEMOKAMAI

ROCHKES MEDICAL ARTS
3213 W. 63rd Street
Tel. WA 5-4787

REBLAKE - ROCHKES APOTHECARY
2421 W. 63rd Street
Tel. HE 4-1500

DIABETINIS MAISTAS IR GAMINIAI
Mes patefonuosime jūsų gydytoju

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

• Skanūs valgiai
• Geras patarnavimas
• Puiki atmosfera

PIETŲ \$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS. TALPA — 350 SEDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atdara sekmd. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEEley 3-4711

Atdara pirmą, ir ketvir. 3-9 val. antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

Nauji leidiniai

• Antanas Maceina, DIEVO AVINĖLI. Išeido prel. Pr. Juras. Spausdino Immaculata Press. Putnam, Conn. 1966 m. Aplanko piešinys Pauliaus Juraus. Knyga 267 psl., 7 1/2 x 5 inč. formato, kaina \$3.50, gaunama "Drauge".

Tai vėl nauja knyga žymaus mūsų filosofo Antano Maceinos, jau eilę metų sėkmingai profesoriaujančio Muensterio universitete, Vakarų Vokietijoje. Kaip iš knygos pratarties matyti, "Dievo Avinėlis" užbaigia autoriaus sumanytą veikalų trilogiją. Tikrumoje Antano Maceinos užplanotos dvi, turinės tarp savęs ryšio trilogijos. Pirmoji, kaip pats A. Maceina linkęs pavadinti, "bedieviškoji". Jon je na jau išleistas dvi knygos: "Didysis inkvizitorius" ir "Niekšybės paslaptis", o taipgi dar tebesanti rankraštys "Žmogus sukilėlis". Antrosios, taip vadinamos, "religinės" trilogijos dabar jau išleistas visos trys knygos: "Saulės giesmė", "Didžioji Padėjėja" ir "Dievo Avinėlis".

Kaip šios naujausios knygos aplanko parastėje rašoma, "Dievo Avinėly" autorius eina į Kristų kitu keliu nei populiariajį Giovanni Papini (Kristaus istorija), Francois Mauriac (Jėzaus gyvenimas). Jie rašė Kristaus vaizdą pagal evangelijas. A. Maceina ėmėsi šito šaltinio — kaip Kristų pergyvena Rytų ir Vakarų Bažnyčios liturgijos. Rytų liturgijos rodo tų žymių, kurios įgalino autorių pavadinti Kristų Dievo Avinėliu, kurios padėjo suprasti giliau Kristaus ryšius su ontologine tvarka ir atsakyti į abejones, atvedusias rusų nihilistų, prancūzų egzistencialistų į bedievybę, kada jie nerado prasmės kentėjimui ir mirčiai.

Rytų liturgijoje iškiles Kristaus vaizdas įgalino autorių įspėjimai atsiliepti ir dėl tokių šios dienos problemų kaip dialogas tarp skirtingų tikėjimų atstovų. Įspėjimai dėl kai kurių krikščionių įsitikinimo, kad krikščionybė sudaro Kristaus tikėjimo tiesų visumą, ir reikia tik jas išsiaiškinti, suprasti, ir vienybė bus atgauta, — o iš tikrųjų tikėjimo vienybė pagrindas yra pats gyvenimas Kristuje. "Esama tad pavojaus, kad prasidėjusieji pokalbyje tarp Bažnyčios ir pasaulio bus kalbami apie daugybę tiesų, o bus praleidžiama viena vienintelė tiesa — Kristus" (191 psl.).

Reikia tikėtis, kad ir ši pastaroji Antano Maceinos knyga ras plataus atgarsio mūsų skaitančioje ir galvojančioje visuomenėje, gal net išsąsąs idomias diskusijas šių dienų teologinės minties raidos temomis.

• Antanas Rūkas, MANO TAUTOS ISTORIJA. Tai Lietuvos istorija eilėmis nuo ledų slinkimo gadynės ligi šių dienų. Knygos išleista 300 egz., liuksusiniame popieriuje, drožės

Viktoras Petravičius Lino raiznis iš Antano Rūko naujos poezijos knygos "Mano tautos istorija". (Žiūr. naujų leidinių skyry).

viršeliais, lenktais celofanu, 8 1/2 x 10 1/4 inč. formato, iliustruota 35-kiais Viktoro Petravičiaus medžio ir lino raizniais. Kaina 5 doleriai. Knyga niekur kitur neplatinama, gaunama tik pasijuntus 5 (penkis) dolerius šiuo adresu: A. Rūkas, 3346 W. 65th Place, Chicago, Illinois 60629.

Žmonijos istorinės raidos aprašą paversti eilėmis, net lyrika ne vienas rašytojas mėgino ir praeityje. Ir tik labai dideliems talentams iš tokios istorinės medžiagos pavyko sukurti tūkstantmečiais ir šimtmečiais neužmirštamų grožinės literatūros dalykų. Čia turima galvoje Ovidijaus "Metamorfozės" ir V. Hugo "Amžių legenda". Šiaip ar taip istoriniai įvykiai labiau yra parankūs romanui ar dramai negu lyrikai ar apamai poezijai. Tačiau ir pastaroju metu tokių lyriškųjų mėginimų netrūksta ir mūsų čionykštėje poezijoje, liečiant labiau tolimąją mūsų tautos praeitį ir joje ieškant autentiškos lietuviškosios dvasios atovaisčių.

Ar pavyko panašus žingsnis Rūkui? Daug kur taip, o daug kur reikėtų ir suabejoti. Gražių, poetiškų vaizdų netrūksta tuos puslapius, kur liečiama priešistorinė, daugiau archeologinė ir legendinė tautos praeitis. Bet kai autorius užsimiršta esąs eilės poetas, o ima atkartoti tik vienus ar kitus istorikų Lietuvos istorijos aiškinimo tezes, poezija smarkiai nukentėja.

Tačiau neabejotini ir teksto autoriui ir iliustratoriui kreditai yra puikus, liuksusinis, mūsų toks retas knygos išleidimas. Ją miela paimti į rankas, kaip brangų, tiesiog šventadieninį daiktą. Ir būtų dar puikiau, kad tiek pat dėmesio būtų bu-

Chicago, Illinois, USA. Redaktorius — J. Dainauskas, 4439 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60632, USA. Administratorius — kun. dr. K. A. Matulaitis, MIC, Marian Hills Seminary, Clarendon Hills, Ill. 60514, USA. Prenumerata: vienas tomas (4 knygos) — \$16.00; atskiros knygos kaina — \$5.00; Lietuvos istorijos draugijos nariams 25% nuolaidos.

Pastarasis "Tautos Praeities" numeris, kaip tokio pobūdžio leidiniams įprasta, yra didele 9 1/2 x 6 1/4 inč. formato ir 244 psl. Numerio akcentas dedamas ant Simano Daukanto, praėjusiais metais minint šimtmetį nuo šio mūsų istoriko mirties. Pagrindinius žurnalo puslapius telpa šie straipsniai: J.

Jakšto "Simanas Daukantas — pirmas tautinis Lietuvos istorikas"; St. Dirmanto "Smalsensko koridorius ir kas jame įvyko prieš 450 metų ties Oršą"; J. Bičūno "Pirmieji jėzuitai Vilniuje"; J. Dainausko "Lietuvos D. K. įstatymai ir statutai iš 1457—1563 m."; J. Vaišnoros "1863 m. sukilimas Suvalkijoje"; K. Matulio "Senovės skalviai"; Ign. Končiaus "Stepono Batoro universitetas Vilniuje" ir V. Liulevičiaus "Švietimo židiniai tremties stovyklose". Gale platūs apžvalginiai skyriai: recenzijos, Lietuvos istorijos parastėje, kronika. Šalia teksto duodama 32 psl. iliustracijų geresniame popieriuje, o taipgi labai trumpa rapinių santrauka anglų kalba.

Smuikininkas ir dirigentas Antanas Rasis

J. BYANSKAS

Šių metų vasaros pradžioje San Diego, Calif., mirė Antanas Rasis, kilęs iš Lawrence, Mass. Velionis buvo žymus smuiko virtuozas, koncertuodavo pavieniui ir su simfoniniu orkestru. Taip pat buvo koncertinio masto smuikininkas, dėstė įvairiose vidurinėse bei aukštesnėse mokyklose muziką.

Baigęs Mokytojų kolegiją bakalauru laipsniu, apsigyveno Brooklyne, N. Y. Prieš tai jau buvo 4 metus lankęs New Yorko universitetą, studijavo ten smuiką pagrindiniu dalyku, drauge gilindamasis ir į visą eilę pagalbinių muzikinių dalykų. Vėliau dar įsigijo magistro laipsnį Mokytojų kolegijoje prie Kolumbijos universiteto, New Yorke. Už parodytus gabumus gavęs stipendiją, gilino studijas ir Illinojaus universitete. Studijavo taip pat ir simfoninių orkestrų dirigavimą.

Gyvendamas New Yorko apylinkėse, dažnai dalyvavo lietuvių vakaruose, dažnai lankydavosi pas komp. J. Žilėvičių, kuris jam koncertuose ir akompanuodavo. Buvo gerai susipažinęs su lietuviškąja muzika ir pats buvo giliai susipratęs lietuvių. Tarnavo Jungtinių Amerikos Valstybių karinėse pajėgose Antrojo pasaulinio karo metais. Po karo apsigyveno su šeima San Diego, Calif.

Antano Rasis, kaip muziko, kelias labai įdomus. Mūsų tarpe tokių asmenų iš čia gimusių kartos yra vos 2—3. Trumpai dalį jo darbų čia pateikiame. Simfoninio orkestro koncertmeisterio asistentas Birmingham, Ala., ten pat muzikos profesorius Howard kolegijoje. Simfoninio orkestro koncertmeisteris Oak Ridge, Tenn. 5 metus buvo to orkestro dirigen-

Antanas Rasis

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ - DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma- skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. J.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALLENTOWN, PA.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE 7, N. Y.
CLEVELAND 13, OHIO
HAMPSHIRE, MICH.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY
RAHWAY, N. J.

1530 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
314 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
962 BEECHER STREET
FREEMAN ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
107 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FULLMORE AVENUE
11601 JES CAMPBELL AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
303 GROVE STREET
1200 SOUTH AVENUE
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JOE CAMPBELL AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DETT AVENUE
717 W. GRAND AVE.

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 2-7476
PO 8-4507
HE 5-1654
DU 2-2942
DU 5-6550
HU 6-2818
DU 2-4240
TX 5-0700
TO 8-0296
CH 7-5164
RE 5-6266
GR 5-9746
PR 1-0096
TO 8-2980
AN 8-1120
EX 2-0304
381-8997

tas ir koncertų solistas. Pastaruosius 6 metus buvo Muzikos departamento dekanas Roosevelt aukštesniojoje mokykloje, San Diego, Calif., ir vietos simfoninio orkestro dirigentas bei koncertų solistas. Tai tik dalis jo darbų.

Be kita ko, jis yra plačiai koncertavęs karinius dalinius įvairiose JAV vietovėse, ypač

reikšė kaip smuiko virtuozas Amerikos vakariniame pakraštyje. Savo lengva technika, giliu, saldu smuiko tonu laimėdavo didelio pasisekimo. Amerikiečių spauda jo grojimą ypač vertindavo.

Negailestingoji mirtis iš mūsų tarpo išplėšė aukštos kultūros muziką. Jis buvo dar tik 51 metų.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741 2

4330-34 South California Avenue
Telef.: LA 3-0440 ir LA 3-9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 West 63rd STREET
Telef. PROspect 8-0833 PROspect 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NŪO
M. R. NELSON, SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pastirkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1215
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4848 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-8401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Skaitvkite ir platinkite dienr. Draugą.

Taupykite

Daugiau kaip 50 metų sažiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10,000 apdrausta Federalės valdžios agentūroje

MES MOKAME
4 1/2
ANT VISŲ SĄSKAITŲ

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja ūr. S. ALIŪNAS

Reikia mokytis iš kongresų

Jeigu ne visokie kongresai ir šventės, tai žmogus iš kur galėtų visko išmokti, ką reikia daryti taip ir kaip, kur galėtų nustatyti, kas ko verta ir kas neverta. Suplaukiant mišniais ir visiems išmintingai šnekančiam, šokant ir geriant, gindant ir dainuojant, praplatėja akiratis, ir žmogus pradeda suprasti, kad štai čia vertybė, o čia, taip sakant, pusvertėbinis reikalas.

Pvz. mes jaunimo kongreso metu sužinojom, kad Jūratės išgautas ant jaunimo petičijos Jungtinėms Tautoms parašas yra svarbesnis negu kokia ten

dr. Vyt. Vardžio redaguota angliška knyga apie Lietuvos vergiją. Bent taip jau iš sveikinusių veiksnių buvo matyti. Taipgi buvo patarta, kad politika yra visų veiksmų ir kultūrų karalienė.

Net neįsiskaitę amerikietis politikas yra daug didesnis už jau išrinktą kokį amerikietį profesorių, mokslininką, redaktorių ar rašytoją. Ligi šiol mes vis kvailai manėm, kad kiekvienas politikas vizgana uodegą prieš laikraščio ereditorius, bet, matyti, klydom, nes nebuvo pakviesti kokie ten amerikiečiai kolumnistai ar šiaip plunksnos žmonės, bet politiški kandidatai, nors mūsų galvoms atrodo, kad jų išrinkimas irgi nuo laikraščio redaktorių priklauso. Bet jei jau politika svarbiau, tai tik tenka apgalvesti, kad ligi šiol klydom. Pagerbdami tai, kad kandidatas laimės, mes dar kartą atšauksim savo naivų galvojimą, gi jei nelaimės, tai mes užuojautą pareikšim, kuriai jau dabar pasirengėme. Truputį iš anksto, bet juk ir kongresas buvo iš anksto pradėtas organizuoti.

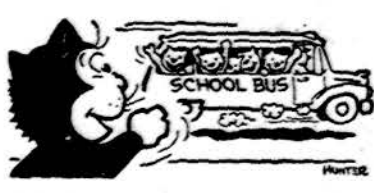
Jaunimo kongreso banketo metu paaiškėjo, kaip reikia svečius tuščiomis bonkomis. Juk pavadinus kokį atsakingą asmenį vardu

dažnai negalima pamatyti ir atskirti, kuris tas asmuo, todėl geriau imti pavyzdį iš kongreso banketo, kur vienas garbingas asmuo buvo pristatytas kaip piknikas. Suprantama, kad taip geriau, kas ten žino visus to asmens laipsnius, bet piklę tai visi mato. Taigi, iškilminguose banketuose siūlome svečius pristatinti anuo pavyzdžiu, sakysim, tas su karpą ant nosies yra tas ir tas, o tas storapilvis tas ir tas, gi anas plonasis yra toks ir toks pareigūnas ar veikėjas, o tas didžiausias yra vėl koks aukštas asmuo. Taip daug įdomiau ir lengviau atpažinti.

Dainų šventės metu gi turėjome progos savo žinias patikrinti ir įsitikinti, kad ligi šiol nieko nežinojome. Pavyzdžiui, visi manė, kad Juozas, Jeronimas ar Julius yra tokie, bet pasirodė, jie visi yra Džei. Taip pat buvo labai malonu, kad pranešėjas nebeskyrė vyskupų nuo prelatų. Išisems daugiau lygybės ir garbės.

Jaunimo kongreso metu įsitikinome, kad mūsų jaunimas gerbina protėvių pėdom, kurie tębė Vytautą Didįjį ir net universitetą jo vardu pavadino, nes jis buvo politikas, o ne kultūrininkas, su universitetu teturėjęs tiek bendro, kiek koks kandidatas į senatą su lietuvių liuanistinė mokykla. Taigi, jaunimas žengė kongrese išmintu keliu tie siai politikos link, su kokiais ten menais neprasidedant, nes kas gi tokia literatūra, ją politikai ar karvedžiai gali vienu įsakyimu pro kamina pravaryti.

T. S.

NUOTRUPOS IŠ JAUNIMO KONGRESO

Stovykloje: — Girdėjau, kad didžiausi tinginiai yra austrai, bet lietuviško kraujo austraičiai pasirodė visai priešingai. Vokiečiai ir pasilik vokiečiai — savo drausmingumu.

Sodas, pas Bačiūną: — Pradėjom ir užbaigėm stovyklą su tikrai skaniais pietumis.

Conrad Hilton: — Kasdien valau kambarius, bet pirmą kartą radau taip turtingai apkrautus tuščiomis bonkomis.

— Labas dėde, čia Nijolė. Aš esu apsisijusi Conrad Hilton hotely, ar negalėtum pristigti pinigų. Esu brok...

Bankete: — Nustebau pamatęs ir susirūpinau, kad mūsų jaunimas toks susenęs ir praeilęs, atrodo, kad po poros metų pusė jų išeis į pensiją.

Dainų šventėje: — Mūsų lietuvių, susitikę su pažįstamais, sugeba bet kur susiręgti pikniką, nepaisant, ar tai būtų pirma ar paskutinė eilė.

Meno parodoje: — Kai kuriuose paveiksluose menas taip giliai paslėptas, kad neįstengiau

jokiu būdu jo surasti. Bet užrašus aiškiai supratau.

Michigano ežere: — Kaip būtų malonu matyti, kad iš to kongreso susikurtų nors 40 lietuviškų šeimų.

Uknolis

„Skyrybos Amerikoje“ nieko nestebina ir negąsdina, — iš tiesų gal labiau stebina sutikimas porų, kurios tebuvo viena sykį susituokusios.

„Moteris“, nr. 3

Vienas iš teisingųjų verksnių lieja ašaras, kad J. Paleckis apgavo Reisingtę ir Paleckis, galimas daiktas, savo parašą pasirašė atsisakymu rašyti. Ta proga verksniai tepasšaroja ir už tuos vaikus, kurių 1.415 neturindų nė trijų metų amžiaus 1941 m. ištrėmė į Sibirą, nes už juos Paleckis nešlejo nė vienos ašarėlės.

Ir atskrido juodas varnas

Antanas Gustaitis, kurį vadiname pekininku todėl, kad jis yra puikiai susipažinęs ne su anapuse, bet žemės, pekiologija, atskraidino naują eilėraščių tomą „Ir atskrido juodas varnas“. Gi rinkinys vadinasi juodu varnu ne todėl, kad ir velnias juodas, bet štai kodėl:

Iš daugaus, juodai užklotu
Pučia vėjas šaltas,
O ant juodo žemės ploto
Tik aš vienas baltas.

Šios dienos Spygliuose ir išspausdinam pora pekininko kūrinių, kad iš poros tų plunksnų skaitytojas susigundytų ir visą varną nusipirkti.

Nepaaiškinta rauda

„Šiame skurdžiame Ivinskių namelyje įvyko ta baisi tragedija, išplėšusi Lietuvos prezidentui gyvybę... Tai šios medinės lūšnos palėpėje, kurią vargiai ar būtų galima vadinti trečiuoju aukštu, gyveno žymiausias lietuvių tautos vyras“, ašaroja Aleksandras Merkelis „Antanas Smetona“ knygoje. 668 psl. Raudame ir mes visi kartu, bet tikime, kad mūsų raudos nepagrįstos, nes toje pačioje knygoje 661 psl. skaitome: „P. Zadeičis pranešė A. Smetonai, siunčias prezidentinį atlyginimą iš Lietuvos valstybės kreditų už š. m. penkis mėnesius po 800 dol. per mėnesį, viso 4.000 dol. Atlyginimas buvo siuntinėjamas ir vėliau“. Mums spyglininkams ir dyglininkams atrodo, kad du žmonės iš 800 dol. per mėnesį galėjo gražiai pragyventi, bet gal tais laikais doleris buvo mažiau vertas.

Laikraščiai žmogų apsaugo ne tik nuo nežinojimo, bet ir nuo lietaus.

Niekas nenori J. Karvelio pinigų

Fondai su didžiausiu entuziazmu svarsto, kaip išleisti mokyklai vadovėlius, rašo posėdžiaujant ir barasi, todėl nebūtų, kuriuose J. Karvelis pakartotinai sako, kad išleis visus vadovėlius ir visas knygas, jei bus garantuota, jog to leidinio nupirks bent 300 egzpl. Matyt, jei priimtų Karvelio pasiūlymą, nebūtų posėdininkams darbo ir nebūtų fondams kur pinigų dėti.

STREIKUOJA NAUJIEJI LIETUVIAI MILWAUKEE, WISC.

Minkausko šimtmetiniame ažuolyne įvyko liepos 17 d. Wisconsin Lietuvių diena. Atvyko gub. leit. Lucy, senatorius Nelson, kongr. Stalbaum, Racine ir Kenosha miestų merai, bet nebuvo milvaukiečių naujų lietuvių ateivių. Manėme, kad jau visi išmirė, bet Pasaulio Lietuvių Žinynas parodė, kad dar gyvena. Manoma, kad jie streikuoja.

PROBLEMATINIS STRAIPSNIS

„Lietuviškoji emigrantų visuo menė tapo liguistai jautri dėl savo nepasisekimų“, rašo Jonas Šoliūnas „Sporto“ 1 nr., straipsnyje „Apie asilus ir žmones“, anksčiau pasitraukęs dėl kažkokių nepasisekimų ar pasisekimų š visuomeninės veiklos ir spaudos.

— Alvdas Chicagoje pademonstravo filmą „Student Prince“, kuriame vieni svarbiausių veiksmų yra dainos apie nugėrimą, nors gal ten tuose studentų bokaluose alvdiniame seanse buvo ne alus, bet gėra.

Antanas Gustaitis

DVASIOS IŠPUOLIS

(Asmenybės kulto maldelė)

O vade, o tėve, pirmame kūrėjau,
Kurs mane užčiuopi, užuodi, girdi,
Aukoji tau viską, ką savo turėjau
Muziko pakaušį, poeto širdį.

Liepi man dainuoti — kaip gubė pragysiu,
Liepi man tylėti — kaip grumstas tyliau,
Liepi man kentėti, kad mintys pakisų —
Vorkutoj ant sniego prislaes guli.

Liepi man prakeikti, ką vakar godojau —
Prakeiktu, ką gyriau, giriu, ką peikiu,
Užiedu ten melą, kur tiesą giedoju,
Kad būtų tau gera, kad būtų sveikiau.

Liepi man regėti, ko akys neranda —
Iš rūko tau rimais pasaulį kuriu,
Dėkoju už terbą, už lopą ir skrandą,
Kad, žemę praradęs, mėnulį turiu.

As ploju tau šlovę, kol rankos nudrimba,
Kol himnos pritemsta vaizduotė laki,
Suklūps ant kelių bučiuoju tau rimbą,
Is džiaugsmo kvatojuos, kad nuoga plaki.

Kultūriniai mainai

Tau, tėvyne, manos snaigėm
Vargo kelių klojom.
Tau aukoti aužių baigiam,
Tau ir apdėjom.

Ar išalkus, ar ištroškus,
Vis paguosiu einam,
Mūsų karvės — tavo ožkos,
O lygiom sumainom.

Mes tau meilę, grūdo skalsą,
Kol gyvybė laikos —
Tu mums Kremliaus šunio
balsą

Tonuos balalaukos.
Mes sesutę šiko skarą,
Diržą auksu tieta.

O brolelis mums per karą
Kulka pėštalieta.

Mes tau raštų šimtą arų,
Prakalbų kūrybą —
Tu nuo stalo proletarų
Kūdioms vieną grybą.

Kai rytą neramina,
Mes tau laisvės bilį,
Mes tau galvą Gedimino,
O tu mums... kubilį.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— „Aiduose“ rašoma:

„Būdinga, kad nuo ragangaudžių kaltinimų kataliką Barzdūką (Ateitininkų Federacijos narį) bei jo bendradarbius PLB valdyboje ėmė ginti Keleivis, ir Naujienos, Dirva ir Nepriklausoma Lietuva, bet ne katalikiški laikraščiai, kuriems, matyt, maloniau ką nors kaltinti, nei kaltinamuosius ginti“.

O, kad tie laikraščiai kataliką Barzdūką puotė, žurnalas nepaminė.

— „Dirva“ liepos 6 d. rašo apie šnekuolius, kurių pasitaiką visur:

„Jei ateitininkas kartais, dėl savo riboto dainų repertuaro ir paveiktas „ekumeninės dvasios“, uždainuoja „Lauželis, lauželis“, tai jo „šnekuoliai“ draugai mintimis jam prisega geltoną kaklaraistį. O jei koks skautas, išėjęs „stovyklauti, patyrimo daugiau gauti“, kartais užkliūna ateitininkų būrin, tai jo „šnekuoliai“ broliai ar sesės jam tą patį kaklaraistį bent žodžiais nurieša“.

— „Drauge“ dr. J. Adomavičius rašo apie nedarnas tokias aukas:

„Vienas jų ima sioną iki šešių indų virš kelių patrupinęs nešioti, kitas — kito valdžiai pasidavęs, leidžiasi plaukus kas savaitę kita spalva nudažyti, trečias pamatęs kitą rūkant, pats už cigaretės griebias ir jau nuo jos atsitraukti negali. Tai vis jausmų nedarnos aukos“.

— „Drauge“ liepos 23 d. laidoj, naujausius leidinius minint ir kalbant apie „Marian“, parašė, kad jame amerikietis laika raštininkas svarsto, kas reikalingesni — vyrai ar moterys. Taip pat minima, kad „Marian“ žurnalui rašo geležiniuose pantiuose gulįs W. Sayers.

Spygliai gi, perskaitę „Marian“, rado, kad amerikietis rašo, ne kas reikalingesni, o kas religingesni, ir guli sirgdamas Sayers ne geležiniuose pantiuose, bet plaučiuose. Bet kas žino, gal anie pagerinimai yra reikšmingesni.

Kremliaus rūmai ryškesni už Conrad Hilton viešbutį

Suprantama, kad komunizmas gali pinigų atimti ir juos atiminėja, taigi visais atžvilgiais yra stipresnis už pasaulio lietuvių jaunuosius, kurie savo kongresui Chicagoje pinigų ne atiminėjo, bet rinko. Pagerbdamas šitas jėgas, „Naujienos“ kovo 29 d. per visas septynias skiltes įsidėjo antraštę, kad pasidėjo komunistų partijos suvažiavimas, gi kad Chicagoje pasidėjo lietuvių jaunimo kongresas, neišspausdino nė eilutės. O šio indų virš kelių patrupinęs nešioti, kitas — kito valdžiai pasidavęs, leidžiasi plaukus kas savaitę kita spalva nudažyti, trečias pamatęs kitą rūkant, pats už cigaretės griebias ir jau nuo jos atsitraukti negali. Tai vis jausmų nedarnos aukos“.

Malonūs poniai, būkite lošti, lankymo valandos pasibaigė.

Spyglininkai guodžiasi

— P. S. pasirašanči, niekada neduodanti savo adreso nei pavardės spyglininkė (o gal ir spyglininkas) rašo:

Drauge, barone,
Nežiūrint į visą „storonę“,
į „Drauge“ skoni
mano humoras nebepataiko
jau nuo kurio laiko,
nors temos šviežios, kasdieninės,
ne priešvaninės.

Tikriausiai „Draugas“ įsinylėjo
į kokią Solomėją.

— Biju dabar, daugiau kaip
Kiklopo,
kad nesužinotų Penelopa.
Aišku, humoro nebesulopė.

Red. atsak.

Pereitame numeryje mūsų
Išspausdinom eiles jūsų.
Kur muša
Kailį drebinantį rusą.
Bet kai ligi šiol jūs adresas
nepaaiškėjo
Kiti sako, kad jūs Solomėja,
O gal kita kokia ponitė,
Norinti incognito būti.
Tad nenorime skubėti,
Visko tuoj dėti.

Moderni mergaitė nešioja tiek pat
drabužių, kiek ir jos močiutė, tik
ji nenešioja jų visų iš karto.

Tretysis dainų šventės choras

Gausus buvo suaugusiųjų choras Trečiojo Dainų šventėje, bet nemažas ir vaikų choras, kuris dainavo: „Soks tėvelis suktinį, tetušelis suktinį“. Tačiau didžiausias dainų šventės vyko svečiams apsilankius įvairiuose namuose, kur tretieji chorai dainavo: „Gers tėvelis martini, tetušelis martini“.

NEIKAINUOJAMA VERTYBĖ

„Jos ar jo laiškas ar net su vienu kitu prašytu žodžiu lapelis, pati rašysena, jos rankose laikyta gėlytė, plaukų pluoštelis, užmiršta nosinaitė ar pirštinaitė besimylintiems virsta neįkainuojama vertybe“.

Alfonas Grauslys

— Pov. Dirkis, kaip skelbia laikraščiai, pakviestas Alvdos žmogaus darnėjimo universiteto ordinariu profesoriumi.

Žmona savo vyrą gali skaityti kaip knygą, bet visada domisi ankstyvesniom laidom.

TRYS DIDIEJI

(Blaitiškai)

Sovietų Rusijoje
trys buvo dideli galvočiai:
Leninas,
Stalinas
ir Chruščiovas.
Iš jų visų
didžiausias buvo
Chruščiovas,
nes pasaulis
aniedvių tikrai gerklės balsą
tegirdėjo.

o Chruščiovo —
ir jo bato,
kai Apsijususių Tautų
mitinge
mokytus mokė sovietiskai
išmanyti.
Didakas Urza

NAUJOJI TAUTOSAKA

Tyli, kaip Rūkstelė po guba.
Iškilo, kaip Zapkus po parodos.
Sukombinavo, kaip Pranas pa rodą Chicagoj.
Atsiminė, kaip Čipkienė, jog esanti dalininkė.
Sekasi, kaip Kirui su dramom.
Gliando, kaip Glianda premijas.
Eroliu jasi, kaip Gustaičiai su Santvarais.
Dingo, kaip PL Bendruomenės 2.000 dol. kultūros premija.
Pliekiasi, kaip Raila su opo-
nentais.

— Sena „Draugo“ skaitytoja rašo: „Iš Lietuvos primena, kad kai kas iš čia į ten siunčiamų drabužių nemadinga, tačiau ky la kai kurių klausimų. Kas tas visas madas Lietuvoje nustato? Galvojau ir šiaip ir taip, tur būt, kolechozo skerdžius, nes jis mažiausiai užimtas politiniu švietimu. Bet ten yra pastoviai madnių dalykų, pvz. uodegos prie maisto krautuvių vis madoj ir madoj jau 25 metai. Palangoje kilometrines uodegos prie valgyklų tebėra aukščiausioj madoj. Tik tas vargšas tu-
aletinis popierius niekaip nesulaukia mados jau 25 metai, ir j ten vykdomos visos jonikienės ir bimbinkienės to antitarybini popieriaus neužmiršta įsidiėti“.

— Nėra vienam laisvės ten judėti, kur kitas nutaria vietoj sėdėti.“

Dr. A. Sužiedėlis

— „Kaip mes galime vaduoti Lietuvą, jei dar nemokame net grožio karalaitės išsiskirti“.

Arvydas Barzdukas

KO KAS PASILGO

Moksleivių ateitininkų laikraštelyje, leistame Dainavoje, mažieji rašo:
„Aš labiausiai pasiilgau brolių, nes dabar negaliu su jais muštis“.

Vytautas Petrusis

„Aš pasiilgau savo namų, nes sklepe yra šalta“.

Paulius Urbonavičius

Nesvarbu, kad stieks sudegė, bet svarbu, kad ji ganto valgi

SUGADINTAS VYRAS

Žmona nutarė savo vyrą pataisyti ir privertė atprasti nuo rūkymo, gėrimo, keikimo, tabako krantymo, lošimo. Ir kai ji tai pasiekė, ji nuo to vyro pabėgo, sakydama: „Aš negaliu gyventi su tokiu bobišku, neįdomiu vyru“.

DAINŲ ŠVENTĖJ SULYGINO HIERARCHIJĄ

Dainų šventės pranešėjas akt. R. Stakauskas ir vyskupas ir prelatus lygiai pristatė kaip prelatus.

Kodėl?

— Kodėl Ses. Viktorija nau-
doja švilpuką?
— Nes ji dar nemoka su pir-
tais pašvilpti.
— Kodėl reikia giedoti bažny-
čioje?
— Nes dainuoti nemandagu.
— Kodėl uodai pagalbininkų
nekanda?
— Nes mes esam per daug
saldžios.
— Kodėl negalim kalbėti, kai
šviesos užgesintos?
— Nes negalit matyti, ką jum
sako.

„Kibirkstėlės“ nr. 1

Kviečia, kaip Balkūną į gar-
bės pirmininkus.
Iškilo, kaip KLNA į paviršių.
Myliši, kaip tautininkai savo
tarpe.
Lojalūs, kaip socialistai liau-
dininkams.

„Akėčios“, nr. 1

— Mėnulyje nėra žmonių, nes jei
jų būtų, jie jau būtų paprasė JAV
ekotominės pagalbos.